

Raport stanowi trzecią z kolei, dokonaną przez PwC ocenę szans i wyzwań rozwojowych stojących przed polskimi metropoliami. Poprzednie dwa raporty zostały przez nas przedstawione w latach 2007 i 2011, wzbudzając powszechne zainteresowanie i stanowiąc zachętę dla pogłębionej dyskusji na temat strategii rozwojowej.

Trójmiasto

Bałtyckie trio razem może więcej

Raport o polskich
metropoliach 2015

Spis treści

Metodyka 2

*Wyniki badania 2015:
Trójmiasto na tle pozostałych polskich metropolii* 4

Trójmiasto
Najważniejsze wnioski i rekomendacje 11

1. Ludzie 13

2. Jakość Życia 17

3. Wizerunek 20

4. Instytucje 23

5. Infrastruktura 26

6. Finanse 29

7. Inwestycje 32

Wprowadzenie

Można zaryzykować twierdzenie, że miniona dekada stanowiła okres najbardziej burzliwego rozwoju polskich miast w całej ich nowoczesnej historii.

Przemianom gospodarczym i społecznym towarzyszyły radykalne zmiany w zakresie jakości życia, infrastruktury, funkcjonowania instytucji publicznych, aktywności miast jako centrów życia kulturalnego. Polskie metropolie znalazły się w awangardzie zachodzących w kraju przemian, korzystając z sukcesów transformacji gospodarczej i szans tworzonych przez procesy integracji europejskiej.

Obecny Raport stanowi trzecią z kolei, dokonaną przez PwC ocenę szans i wyzwań rozwojowych stojących przed polskimi metropoliami. Poprzednie dwa raporty zostały przedstawione w latach 2007 i 2011, wzbudzając powszechne zainteresowanie i stanowiąc zachętę dla pogłębionej dyskusji na temat strategii rozwojowej. Europa potrzebuje silnych miast i regionów, w których dobrze się żyje – to stwierdzenie, stanowiące myśl przewodnią „Karty Lipskiej” przyjętej przez Unię Europejską w roku 2007, może stanowić motto dla wszystkich tych opracowań.

Staraliśmy się w nich oszacować wielkość kapitału rozwojowego, jakim dysponują polskie miasta. Zgodnie z metodyką opracowaną przez PwC, kapitał ten rozbiliśmy na siedem składowych (nazywanych „siedmioma kapitałami” i odnoszących się do poszczególnych obszarów rozwoju), których poziom szacowaliśmy osobno, na podstawie szeregu wyselekcjonowanych wskaźników. Choć dobór wskaźników ulega pewnym zmianom, wraz ze zmieniającą się rzeczywistością, udało nam się zachować rozsądny stopień porównywalności pomiaru kapitałów między poszczególnymi opracowaniami. Rozszerza się również lista objętych badaniem miast: z 7 w roku 2007, poprzez 11 w roku 2011, do 12 w obecnym Raporcie, analizującym sytuację wszystkich miast należących do Unii Metropolii Polskich.

Zachęcamy do lektury, refleksji i wspólnej dyskusji.

Dionizy Smoleń

Lider zespołu ds. Sektora
Publicznego PwC

Witold M. Orłowski

Główny Doradca Ekonomiczny PwC

W analizie potencjału rozwojowego polskich miast posługujemy się pojęciem 7 kapitałów, z których każdy jest ważny dla rozwoju metropolii. Miasto o wysokim potencjale rozwojowym, to miasto posiadające dobrze i równomiernie rozwinięte wszystkie 7 kapitałów.

Metodyka

Siedem kapitałów rozwojowych

Celem raportu jest określenie kapitałów rozwojowych, którymi dysponują obecnie polskie metropolie. Tylko właściwa analiza i ocena najważniejszych mocnych i słabych stron miasta, wsparta klarowną strategią i właściwymi priorytetami wykorzystania dostępnych środków rozwojowych, pozwoli na prawdziwy sukces w przeobrażaniu polskich miast w kwitnące europejskie metropolie.

Pomiar potencjału rozwojowego polskich miast odbywa się na podstawie metodyki opracowanej przez PwC i stosowanej do oceny sytuacji metropolii. Bazuje ona na przekonaniu, że dla harmonijnego rozwoju niezbędne jest jednoczesne posiadanie szeregu różnorodnych zasobów, umownie nazwanych kapitałami miasta.

We współczesnej ekonomii słowo „kapitał” rozumie się bardzo szeroko – dotyczy nie tylko pieniędzy, budynków i maszyn, ale i kwalifikacji ludzi (kapitał ludzki), umiejętności współdziałania (kapitał społeczny), wiedzy i doświadczenia. Najogólniej mówiąc, przez kapitał rozumiemy wszelkie zasoby niezbędne do rozwoju: finansowe, rzeczowe, ludzkie, a nawet takie, które istnieją w sferze odczuć (np. kapitał wizerunku). Wspólną cechą kapitałów jest to, że aby je rozwinąć trzeba umiejętnie przez lata inwestować.

W analizie potencjału rozwojowego polskich miast posługujemy się pojęciem 7 kapitałów, z których każdy jest ważny dla rozwoju metropolii. Miasto o wysokim potencjale rozwojowym, to miasto posiadające dobrze i równomiernie

rozwinięte wszystkie 7 kapitałów. Jeśli któregoś z kapitałów brakuje, stanowi to wyzwanie dla metropolii – i wskazuje pożądany kierunek strategicznych działań.

Wszystkie wskaźniki, łączne i cząstkowe, zostały zdefiniowane i wyliczone w taki sposób, że wartość wyższa oznacza większą wartość kapitału, a średnia dla 12 badanych miast wynosi 100.

Raport bazuje na pomiarze porównywalnych danych, dostępnych w maju 2015. Generalnie dane pochodzą z lat 2013-14, a autorzy raportu dołożyli starań w celu uwzględnienia najświeższych możliwych danych, dostępnych dla wszystkich 12 porównywanych miast.

Jak czytać wykres radarowy?

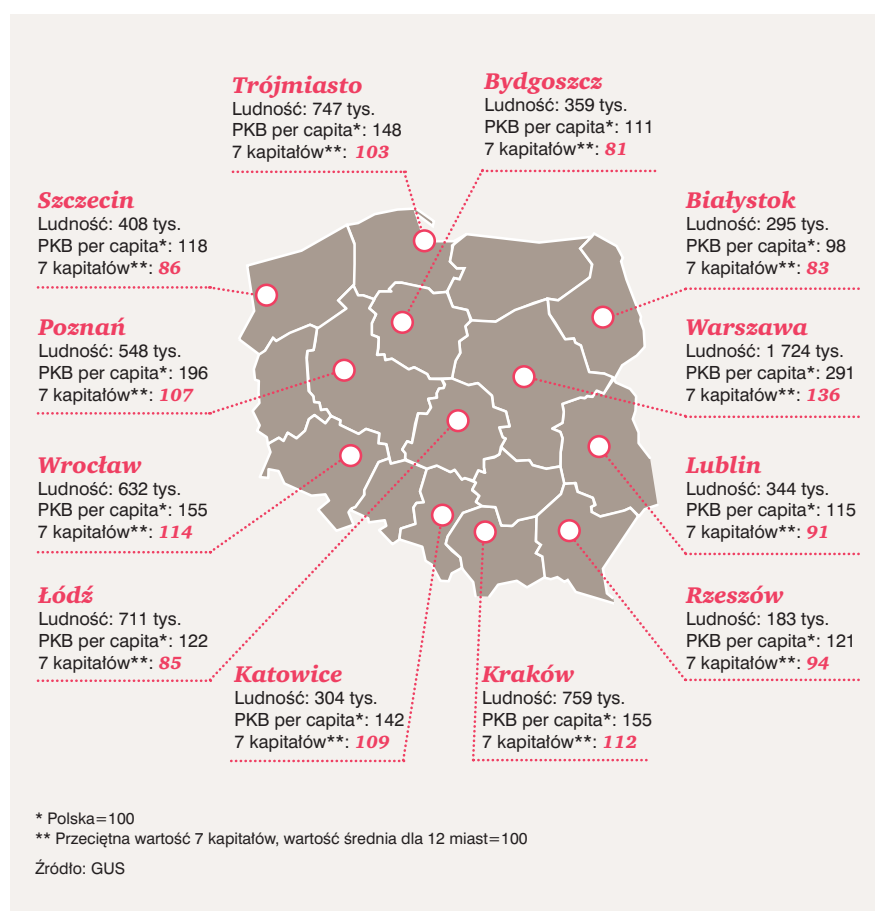
Przy prezentacji 7 kapitałów posługujemy się wykresami radarowymi, pozwalającymi mierzyć sytuację miasta w kilku obszarach lub podobszarach jednocześnie wchodzących w skład kapitału: im więcej obszarów, tym więcej osi, na których odkładamy wartości wskaźników charakteryzujących sytuację miasta. Połączone punkty na osiach tworzą figurę – trójkąt, czworokąt lub pięciokąt (ile osi, tyle wierzchołków ma figura).

Na wykresach pokazano kształtowanie się kapitału analizowanego miasta (obszar zaznaczony na czerwono) oraz kształtowanie się kapitałów wszystkich 12 wielkich miast Polski (obszar zaznaczony na szaro – minimalne i maksymalne wskaźniki danego rodzaju kapitału).

Analizując wykres powinniśmy zwrócić uwagę na:

- **Wielkość zakreślonego obszaru** – im obszar większy, tym wyższy poziom kapitału.
- **Kształt figury** – im bardziej proporcjonalny, tym bardziej zrównoważony rozwój poszczególnych mierzonych kapitałów. „Wyciągnięcie” figury w którąkolwiek ze stron sugeruje, że w danej dziedzinie kapitał jest bardziej rozwinięty od średniej, „cofnięcie” któregoś z wierzchołków – że jego rozwój jest tu niedostateczny.

Podstawowe dane o polskich metropoliach

Dane dotyczące ludności z końca 2013, PKB na głowę mieszkańca z 2012 roku (najświeższe dostępne dane GUS i szacunki PwC) oraz przeciętna wartość 7 kapitałów w roku 2014.

Miniona dekada była okresem dużego sukcesu rozwojowego polskich metropolii. Było to wynikiem pomyślnego rozwoju gospodarczego Polski, odnotowującej (obok Słowacji) najwyższe tempo wzrostu PKB w Unii Europejskiej.

Wyniki badania 2015: Trójmiasto na tle pozostałych polskich metropolii

Polskie metropolie i obszary metropolitalne stanowią najważniejszą, z gospodarczego punktu widzenia, część kraju.

W 12 miastach objętych badaniem mieszka 7,5 miliona osób, czyli 19% całej ludności kraju, wytwarzając 34% całkowitego PKB. Jednak w 12 obszarach metropolitalnych powstałych wokół tych miast, mieszka 15,7 miliona osób, czyli 41% całej ludności, wytwarzając aż 54% całkowitego PKB Polski. Metropolie są nie tylko centrum życia gospodarczego, ale również – a może przede wszystkim – centrami kulturowymi, ośrodkami największej aktywności naukowej, artystycznej, edukacyjnej.

Sukces metropolii jest kluczową determinantą sukcesu całego regionu.

Miniona dekada była okresem sukcesu rozwojowego polskich metropolii. Było to wynikiem pomyślnego rozwoju gospodarczego Polski, odnotowującej (obok Słowacji) najwyższe tempo wzrostu PKB w Unii Europejskiej. Przy realnym wzroście PKB w kraju o 35% w latach 2005-14, przeciętny wzrost w 12 metropoliach wyniósł 34%.

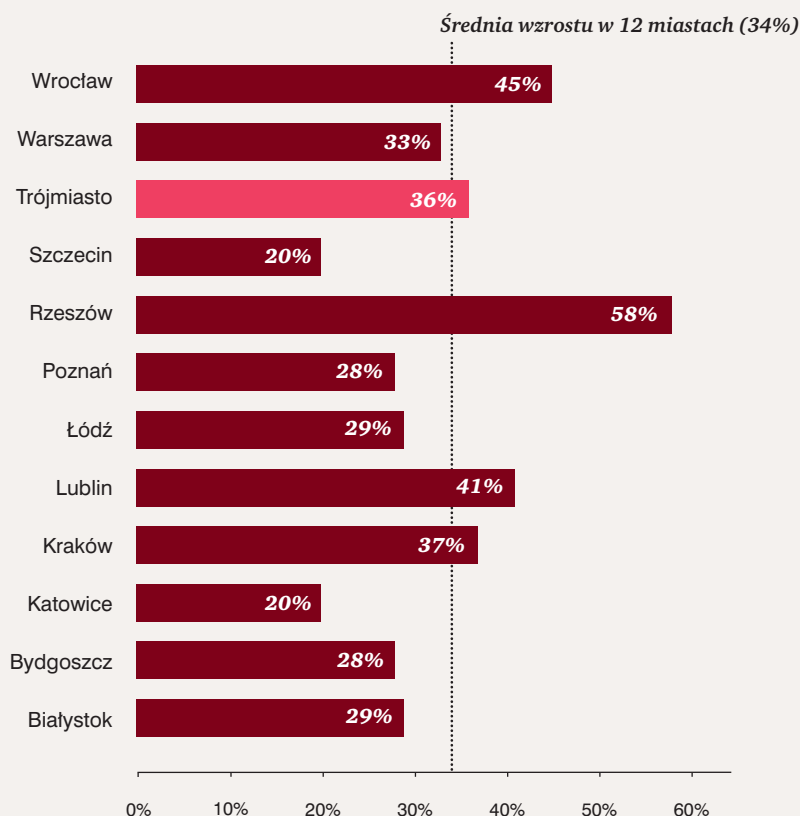
7,5 mln

osób czyli

19%

całej ludności kraju, mieszka w 12 miastach objętych badaniem

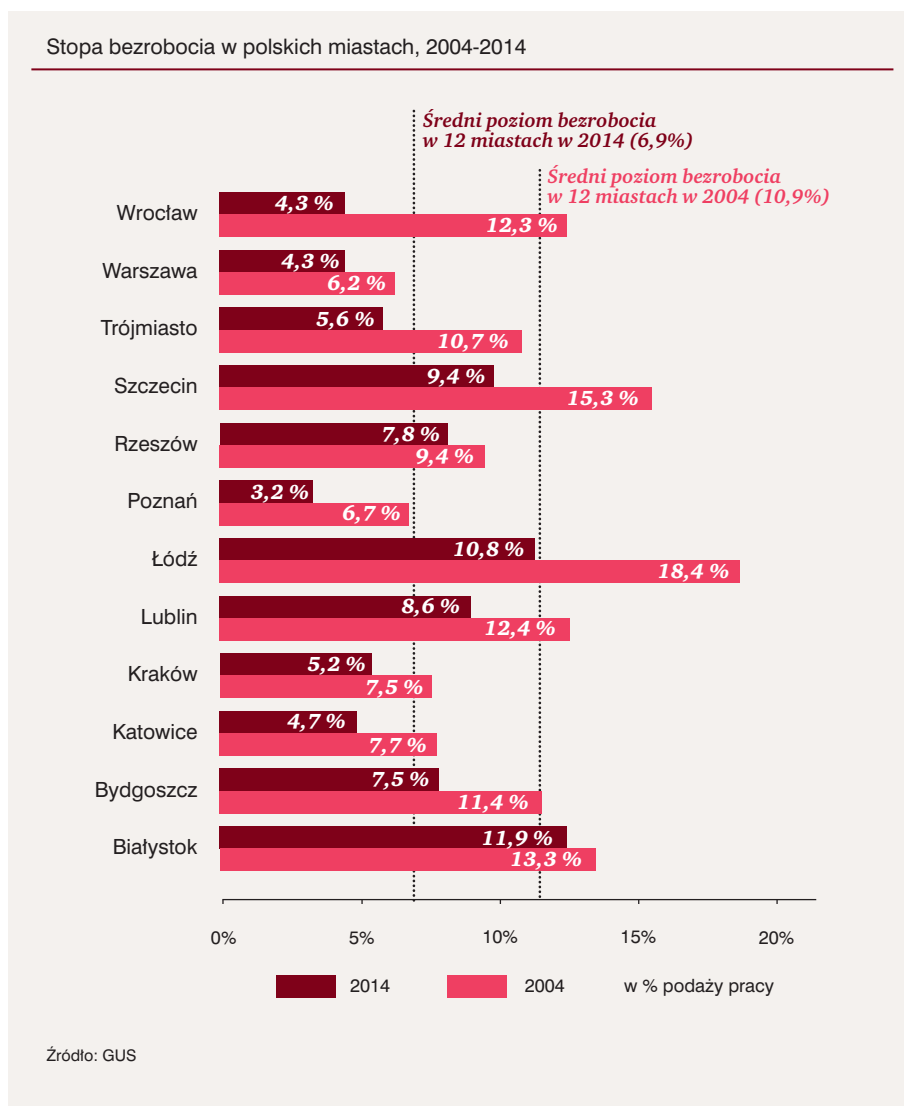
Realny wzrost PKB polskich miast, 2004-2012

Źródło: szacunki PwC na podstawie danych GUS

Najwyższe tempo wzrostu odnotował Rzeszów (o 58%), Wrocław (45%), Lublin (41%) i Kraków (37%). Dobre wyniki uzyskane przez dwa miasta Polski wschodniej sugerują, że są one w stanie korzystać ze środków rozwojowych zarezerwowanych dla tej części kraju. Poniżej średniej kształtują się wyniki Szczecina i Katowic (wzrost o 20%). O ile w przypadku Katowic może to być stale efekt szczególnie trudnych procesów restrukturyzacyjnych na Śląsku, o tyle wynik Szczecina może oznaczać kłopoty rozwojowe samego miasta, nie wykorzystującego wciąż atutów tworzonych przez położenie geograficzne.

Sukcesy w zakresie wzrostu gospodarczego, a także obserwowane trendy demograficzne (w tym zjawiska emigracji) spowodowały w ciągu minionej dekady radykalną poprawę na rynku pracy we wszystkich badanych miastach. Przeciętna stopa bezrobocia rejestrowanego we wszystkich 12 miastach spadła z 11% w roku 2004 poniżej 7% w roku 2014. Progres był największy w kwitnącym gospodarzo Wrocławiu oraz w kończącej trudny proces transformacji i zwiększającej dywersyfikację gospodarki Łodzi (w obu przypadkach spadek stopy bezrobocia o 8 punktów procentowych).

W końcu roku 2014 bezrobocie rejestrowane utrzymywało się na wysokim poziomie (ponad 6%) w 3 metropoliach Polski wschodniej oraz w Łodzi, Szczecinie i Bydgoszczy. Mimo dynamicznego spadku w ciągu ostatnich 10 lat, jest to nadal oznaką poważnych wyzwań rozwojowych w tych miastach. W przypadku pozostałych 6 metropolii odnotowane rejestrowane bezrobocie poniżej 6% oznaczało, że w praktyce rynek pracy był zbilansowany, a niekiedy być może występowało zjawisko nadwyżkowego popytu na pracę.

Przeciętna stopa bezrobocia rejestrowanego we wszystkich 12 miastach w 2004 roku wynosiła

11%

w roku 2014 spadła poniżej

7%

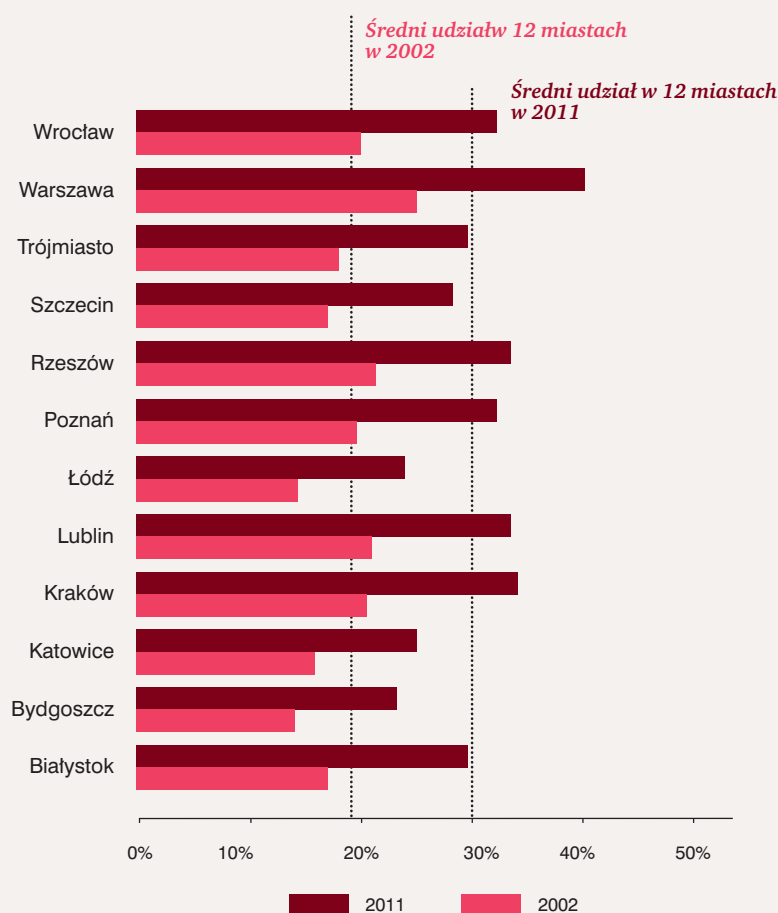
Głównym czynnikiem długookresowych zmian była niewątpliwie poprawa najcenniejszego z kapitałów rozwojowych polskich miast – kapitału ludzkiego i społecznego. W ciągu dekady 2002-11 (wyznaczonej przez kolejne spisy powszechne ludności przeprowadzone przez GUS), przeciętny odsetek osób z wyższym wykształceniem wśród ludności powyżej 17 lat wzrósł we wszystkich 12 miastach z 19% do 30%, przy czym największy wzrost tego wskaźnika odnotowała Warszawa i Kraków (po 14%). Listę zamykają Łódź, Katowice i Bydgoszcz (po 9%).

W roku 2011 najwyższym odsetkiem osób z wyższym wykształceniem szczyła się Warszawa (40%), a za nią Kraków, Wrocław, Poznań, Lublin i Rzeszów (33-34%). Najmniej korzystnie – spośród badanych miast – Łódź, Bydgoszcz i Katowicach (23-25%), choć biorąc pod uwagę początek badań miasta te odnotowały znaczącą poprawę.

40%

wynosił odsetek osób z wyższym wykształceniem w Warszawie w 2011 roku

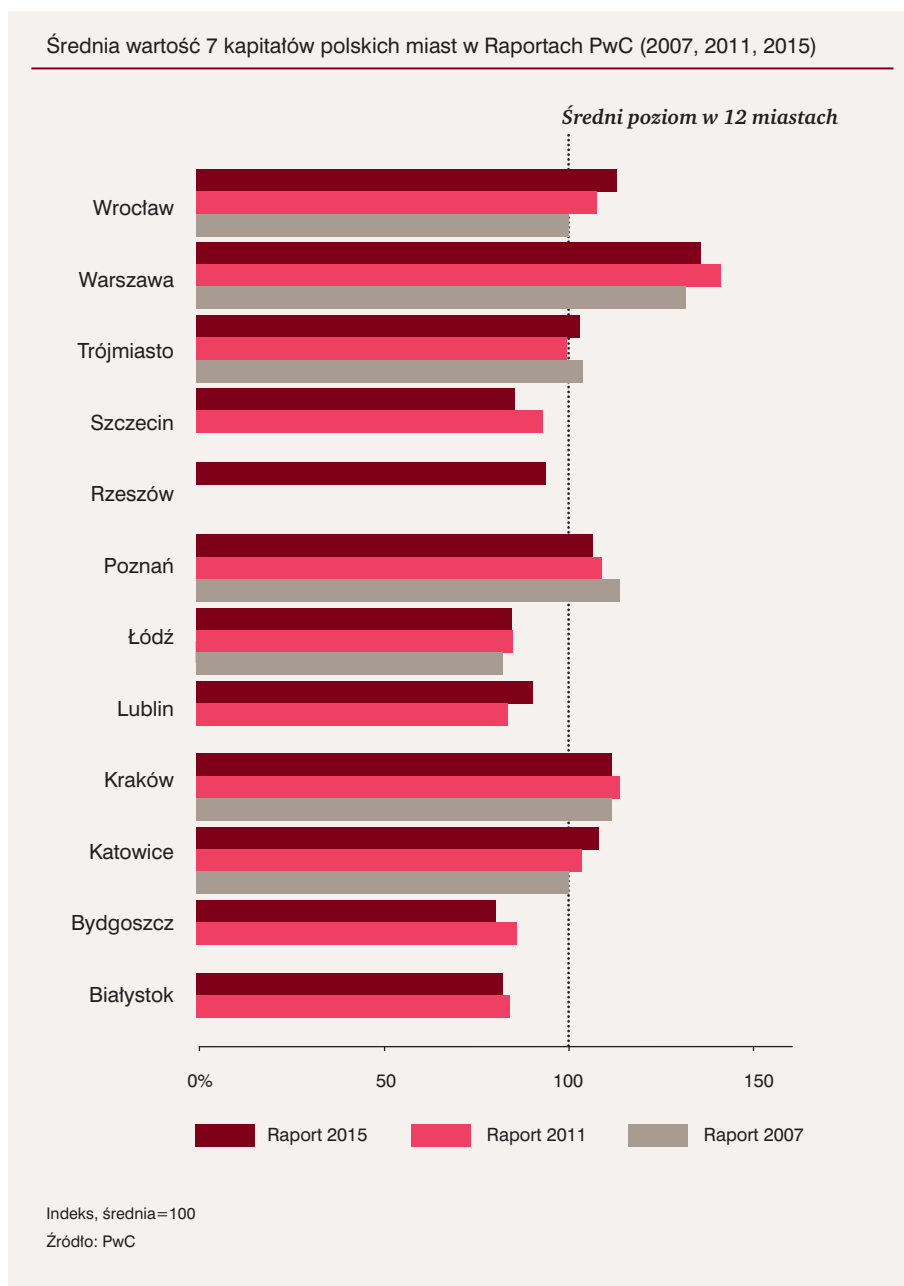
Udział osób z wyższym wykształceniem w polskich miastach, 2002-2011

Najwyższym przeciętnym poziomem 7 kapitałów dysponuje dziś Warszawa (135% średniego poziomu), Wrocław i Kraków (112-114%), Katowice i Poznań (107-109%) oraz Trójmiasto (103%).

Kapitał ludzki i społeczny jest tylko jednym z 7 kapitałów, które mierzymy w 12 polskich metropoliach. Choć rozwój każdego z nich należy analizować odrębnie, wskaźnik średniego poziomu rozwoju 7 kapitałów, oraz jego zmiany w czasie, mogą dać pewne pojęcie o dynamice zachodzących przemian.

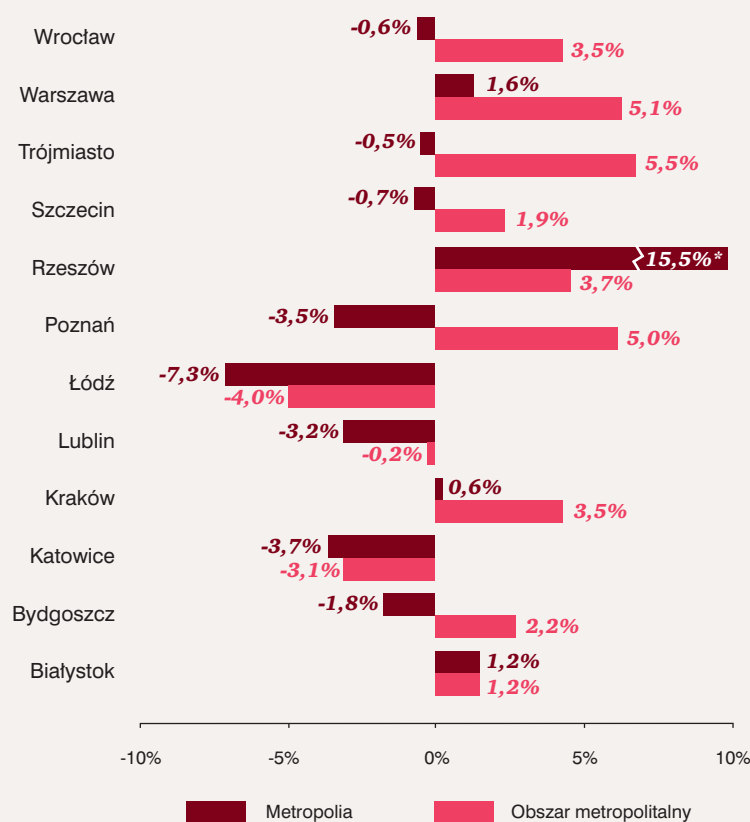
Nie ma wątpliwości, że w odniesieniu do wszystkich badanych miast mieliśmy do czynienia ze wzrostem 7 kapitałów. Jednak nie był on we wszystkich metropoliach równie dynamiczny. W ciągu minionej dekady kapitały rosły zdecydowanie szybciej niż przeciętnie w przypadku Wrocławia i Katowic (w krótszym okresie 4 lat, dla którego mamy porównywalne dane, również w Lublinie). W Warszawie, Krakowie, Łodzi i Trójmieście wzrost kapitału był bliski średniemu (w krótszym okresie również w Białymstoku). Wzrost kapitałów nieco wolniejszy od przeciętnego odnotował Poznań (w krótszym okresie również Szczecin i Bydgoszcz). Najwyższym przeciętnym poziomem 7 kapitałów dysponuje dziś Warszawa (135% średniego poziomu), Wrocław i Kraków (112-114%), Katowice i Poznań (107-109%) oraz Trójmiasto (103%). Poniżej średniej lokuje się przeciętny poziom 7 kapitałów w Rzeszowie i Lublinie (91-94%), Łodzi i Szczecinie (85-86%), a także w Białymstoku i Bydgoszczy (81-83%).

W ostatecznym rozrachunku, jednym z najważniejszych wskaźników określających relatywne powodzenie polskich metropolii w ciągu minionej dekady są zmiany ludności zaobserwowane na całym obszarze metropolitalnym, będące wynikiem zarówno zmian demograficznych, jak zjawisk migracyjnych. Wzrost ludności obszaru metropolitalnego oznacza generalnie duży sukces rozwojowy, spadek – niepożądaną kumulację nierozwiązanych wciąż problemów. Charakterystycznym zjawiskiem było przy tym w większości przypadków zmniejszenie ludności samego miasta, któremu towarzyszył wzrost ludności na obszarach otaczających. Wyjątkami od tej reguły były tylko Warszawa i Kraków, gdzie wzrosła zarówno ludność miasta, jak obszarów otaczających. Wzrost populacji Rzeszowa i Białegostoku wynikał głównie z rozszerzenia granic obu miast.

Największy wzrost liczby ludności nastąpił na obszarach metropolitalnych Trójmiasta, Warszawy i Poznania (wzrost o 5%), a także Wrocławia, Krakowa i Rzeszowa (wzrost o 3,5%). Wolniejszy wzrost wystąpił na obszarach metropolitalnych Bydgoszczy, Szczecina i Białegostoku (wzrost o 1-2%). Ludność obszaru metropolitalnego Lublina nie uległa zmianie, natomiast znaczący spadek nastąpił w obszarach metropolitalnych Katowic i Łodzi (spadek o 3-4%).

Zmiany liczby ludności w polskich obszarach metropolitalnych, 2004-2013

* Wzrost wynikał głównie z rozszerzenia obszaru miasta

Źródło: GUS

5%

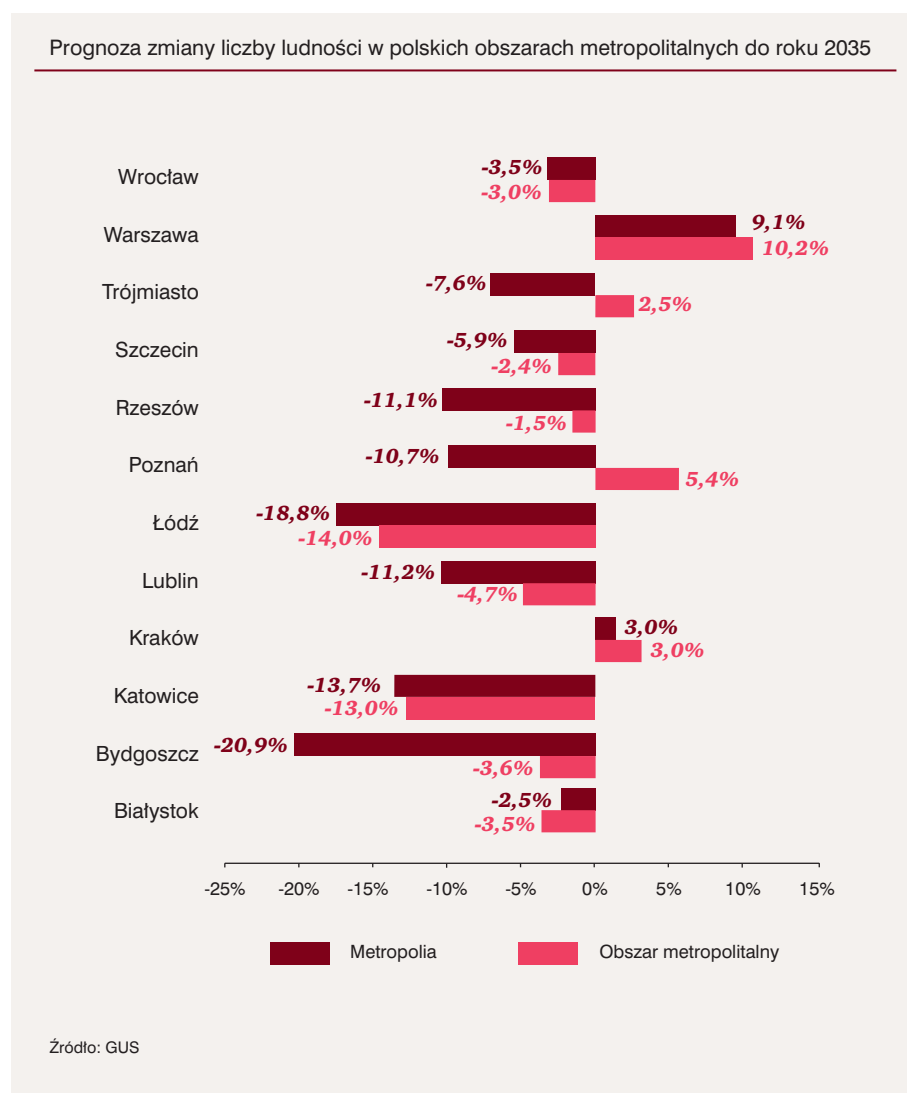
to największy wzrost liczby ludności, który wystąpił na obszarach metropolitalnych Trójmiasta, Warszawy i Poznania

Zgodnie z prognozą GUS, do roku 2035 wzrost ludności nastąpi jedynie w Warszawie (wzrost o 9%) oraz nieznacznie zwiększającą populację Krakowie.

Daleko większe znaczenie ma jednak prognoza ludności GUS na najbliższe 20 lat, wynikająca z analizy obecnej struktury demograficznej i obserwowanych trendów w zakresie migracji. Zgodnie z tą prognozą, do roku 2035 wzrost ludności nastąpi jedynie w Warszawie (wzrost o 9%) oraz nieznacznie zwiększającą populację Krakowie. W pozostałych polskich metropoliach populacja zmniejszy się, a największy spadek oczekiwany jest w Bydgoszczy i Łodzi (spadek po ok. 20%). Spadek liczby ludności metropolii skompensowany będzie w pełni wzrostem liczby ludności obszarów otaczających jedynie w przypadku Poznania i Trójmiasta.

W efekcie tego, do roku 2035 zwiększeniu ulegnie ludność obszarów metropolitalnych Warszawy, Krakowa, Poznania i Trójmiasta, a spadnie ludność pozostałych obszarów metropolitalnych (najsilniej łódzkiego i katowickiego). Udział ludności w wieku poprodukcyjnym, według dzisiejszej definicji tego wieku, zwiększy się w polskich metropoliach z 22% do 27%. Najlepiej sytuacja będzie się pod tym względem kształtować w Warszawie i Krakowie (25%), najmniej korzystnie w Łodzi (31%).

Należy jednak dodać, że obecna prognoza GUS w nieznacznym stopniu uwzględnia możliwe kształtowanie się trendów migracyjnych, a zwłaszcza imigracji do Polski. W przypadku prawdopodobnego wyraźnego wzrostu liczby imigrantów, trendy w zakresie zmian populacji i struktury demograficznej polskich metropolii i obszarów metropolitalnych mogą ulec poprawie, zwłaszcza w przypadku metropolii które odniosą wyraźny sukces w zakresie rozwoju gospodarki i poprawy jakości życia.

Wyzwania na przyszłość: strategia i współpraca

Trudno porównać polskie metropolie dnia dzisiejszego nie tylko z ich obrazem sprzed ćwierć wieku, kiedy zaczynała się polska transformacja, ale nawet sprzed dekady, kiedy Polska zaczynała dopiero odczuwać pierwsze efekty członkostwa w Unii Europejskiej.

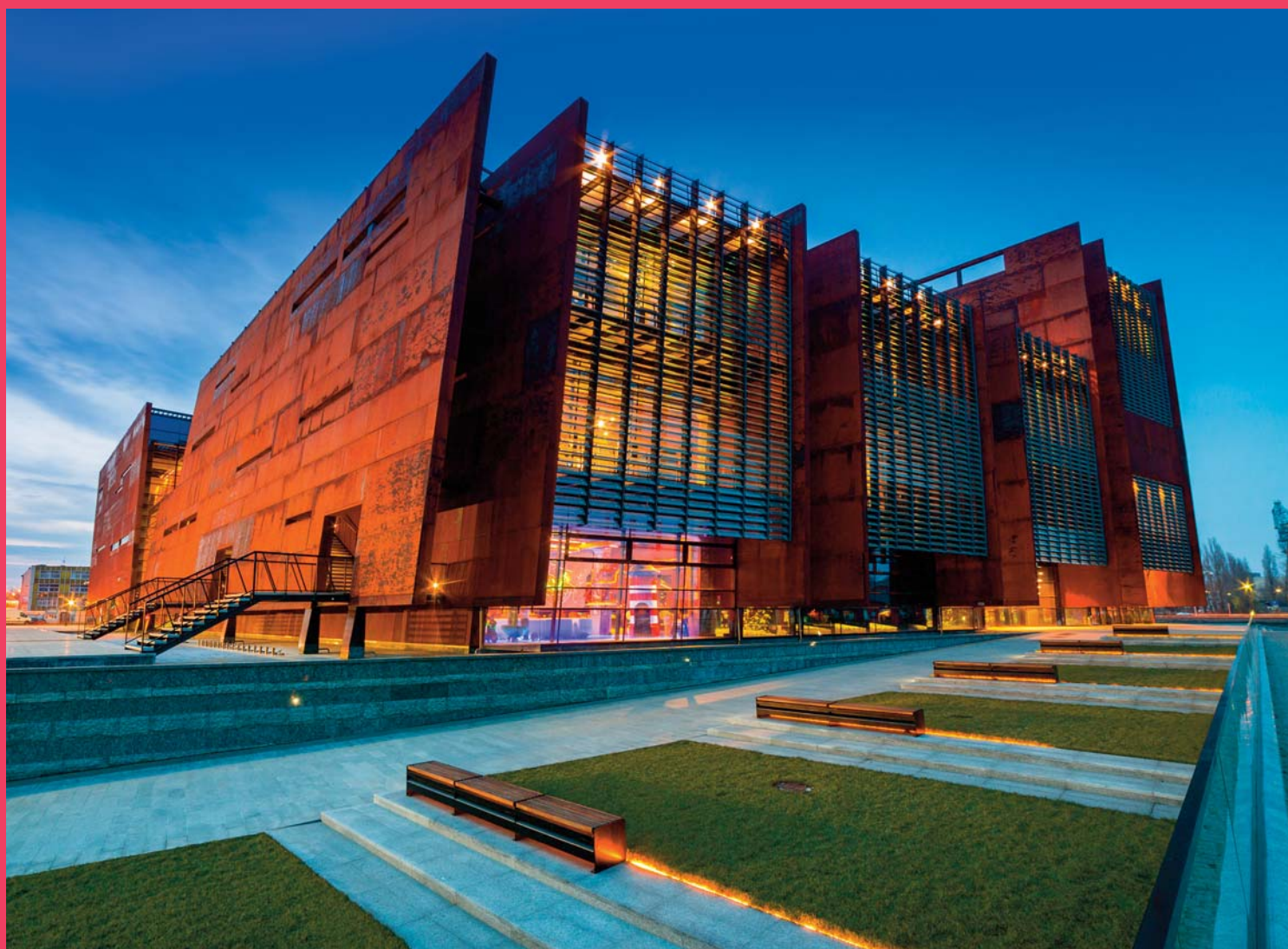
Zmiany są ogromne i wielowymiarowe, dotykające każdej dziedziny życia miast i ich mieszkańców. Mimo to, droga do pokonania w celu zapewnienia poziomu i jakości życia na poziomie takim, jak w dobrze rozwiniętych metropoliach zachodniej Europy, pozostaje ciągle jeszcze daleka. Wysiłek, jaki muszą podjąć w tym celu w najbliższych latach polskie metropolie, jest więc nadal znaczący.

Rozwój gospodarczy, integracja europejska i przemiany zachodzące w kraju i społeczeństwie dały polskim miastom szansę na wyraźne przyspieszenie procesu akumulacji kapitału rozwojowego we wszystkich siedmiu obszarach, które uznajemy za kluczowe dla ich przyszłości.

Należy jednak pamiętać, że kapitał rozwojowy akumuluje się latami, a na efekty wzrostu zasobów kapitału w postaci zwiększenia dochodów, aktywności gospodarczej i jakości życia mieszkańców trzeba często długo czekać. Kluczowe znaczenie ma więc przyjęcie odpowiedniej, strategicznej i długookresowej perspektywy w planowaniu rozwoju miasta, bazującej na kluczowych zasobach i eliminującej główne niedostatki w zakresie 7 kapitałów. Wybór strategii, a następnie jej skuteczna realizacja wymaga umiejętnego współdziałania wszystkich instytucji zainteresowanych sukcesem rozwojowym: władz, biznesu i społeczeństwa obywatelskiego. Prawdziwy sukces osiągną tylko te metropolie, których mieszkańcy będą umieli zdobyć się na taką współpracę.

Trójmiasto

Najważniejsze wnioski i rekomendacje

Bałtyckie trio razem może więcej

Łączna ocena sytuacji i perspektyw rozwojowych Trójmiasta nie jest prosta, choćby z powodu trudności w porównaniu jego sytuacji i sytuacji klasycznych metropolii, z jednym ośrodkiem. Mimo to wydaje się, że Trójmiasto nie w pełni wykorzystuje swój potencjał rozwojowy. Działając razem, mogłoby walczyć dziś o drugą-trzecią pozycję wśród polskich metropolii. Jednak takie ambicje byłyby dziś zdecydowanie przedczesne w stosunku do realnych możliwości. W szczególności, wymagałoby to znacznie większej skali współpracy i koordynacji działań rozwojowych o charakterze strategicznym.

Aglomeracja, która ma wszelkie podstawy by się zdecydowanie i korzystnie odróżniać od innych, w większości analizowanych w badaniu przypadków znajduje się blisko wartości przeciętnych dla 12 miast.

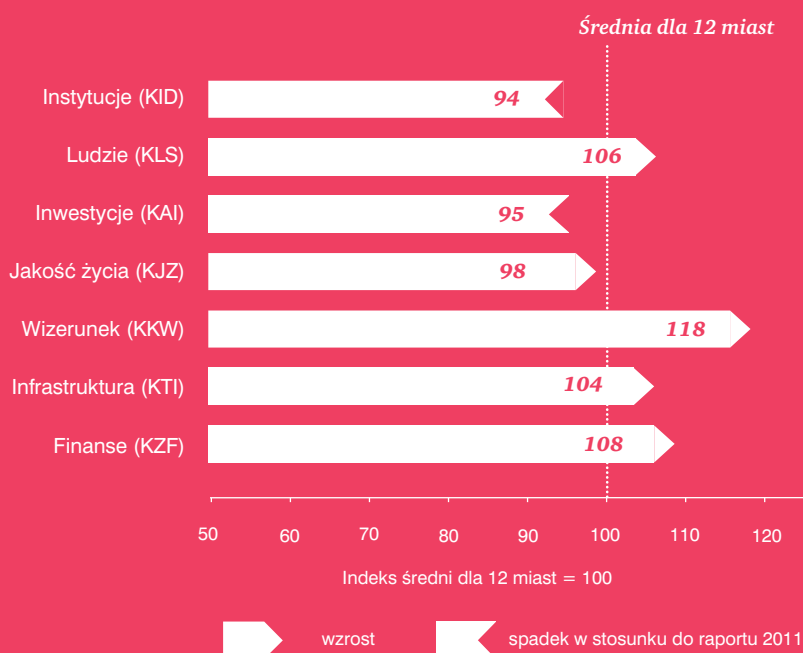
Przeciętnie wygląda gospodarka, infrastruktura (choć trzeba tu oczywiście odnotować wyraźny postęp), kapitał ludzki, funkcjonowanie instytucji publicznych, atrakcyjność inwestycyjna. Atutem jest niewątpliwie bardzo dobry wizerunek, który w ciągu minionych 4 lat uległ dalszemu wzmocnieniu.

Zaskakująco nisko wypadają w badaniu dwa obszary. Po pierwsze, transport publiczny (mimo znacznych inwestycji). Po drugie – i może nawet najboleśniej – miejsce na edukacyjnej akademickiej mapie Polski. Nie ma wątpliwości, że ograniczona liczba studentów i dostępność absolwentów, mogą bezpośrednio wpływać na perspektywy rozwojowe tej metropolii.

W odniesieniu do strategii rozwojowej Trójmiasta formułujemy trzy główne rekomendacje. Po pierwsze, wzmocnienie

współpracy pomiędzy trzema miastami, gdyż inaczej trudno będzie o sukces, a nawet szybki – ale nieskoordynowany – wzrost kapitałów nie będzie się dostatecznie efektywnie przenosić na rozwój gospodarczy. To właśnie powoduje, że w Raporcie podtrzymaliśmy nasze podejście, by potencjał rozwojowy 3 miast ująć w ramach jednego, wspólnego raportu obejmującego Trójmiasto jako całość.

Po drugie, poświęcenie większej uwagi problemom jakości życia mieszkańców, a zwłaszcza funkcjonowania służby zdrowia i edukacji. I po trzecie, potrzeba większych wysiłków na rzecz rozwoju instytucji akademickich aglomeracji, gdyż pod tym względem Trójmiasto pozostaje wyraźnie w tyle za konkurentami.

Najmocniejsze strony miasta:

- Równomiernie rozwinięte kapitały
- Wysoka aktywność społeczna
- Dobry wizerunek

Główne problemy do rozwiązania:

- Dalsze pogłębianie efektywnej współpracy we wszystkich obszarach pomiędzy miastami wchodzącymi w skład aglomeracji – Gdynią, Sopotem i Gdańskiem;
- Rozwój bazy akademickiej
- Poprawa funkcjonowania służby zdrowia i edukacji, zwłaszcza szkolnictwa wyższego będącego w kompetencjach władz centralnych.

Ludzie są najważniejszym i najcenniejszym zasobem, określającym szanse rozwojowe miasta.

Ludzie

Dlaczego mierzymy Kapitał Ludzki i Społeczny?

Ludzie są najważniejszym i najcenniejszym zasobem, określającym szanse rozwojowe miasta. We współczesnym świecie można kupić niemal wszystko: wynająć firmę reklamową, która dokona promocji miasta, znaleźć inwestorów, którzy przeznaczą pieniądze na rozwój infrastruktury, zbudować sprawną administrację i system internetowej obsługi mieszkańców miasta. Jednak nic nie zastąpi ludzi: ich kwalifikacji, zapału do pracy, aktywności w działalności gospodarczej i społecznej. W dłuższej perspektywie to właśnie ludzie – a szerzej mówiąc, Kapitał Ludzki i Społeczny, czyli zespół cech określających wartość posiadanych zasobów ludzkich – decydują o rozwoju ekonomicznym i o sukcesie miasta.

Wartość zasobów ludzkich zależy od wielu czynników. Na część z nich można wpływać w niewielkim stopniu (np. na strukturę demograficzną). Nie można również zmusić ludzi do działalności gospodarczej i społecznej – choć można starać się do niej zachęcać i ułatwiać wszelkie inicjatywy w tym zakresie. W niektórych dziedzinach jednak – np. edukacji albo rynku pracy – możliwości aktywnych działań ze strony władz miejskich są wystarczające.

Definicja Kapitału Ludzkiego i Społecznego (KLS)

Kapitał Ludzki i Społeczny oznacza syntetyczną miarę wartości zasobów ludzkich, którymi dysponuje miasto. Za najważniejsze dla potrzeb pomyślnego rozwoju uznajemy pięć cech: demografię, wykształcenie, nastawienie mieszkańców do gospodarki rynkowej, funkcjonowanie na rynku pracy oraz aktywność społeczeństwa obywatelskiego.

KLS: sytuacja demograficzna

Sytuacja demograficzna miasta określona jest w pierwszej kolejności przez strukturę wieku oraz przez liczbę rodzących się dzieci. Zgodnie z przyjętą metodyką, podstawowe wskaźniki użyte do pomiaru KLS w zakresie demografii to: wskaźnik obciążenia demograficznego, udział osób starszych w ludności miasta oraz liczba urodzin dzieci na 1000 mieszkańców.

Sytuacja demograficzna Trójmiasta jest niższa od średniej. Wskaźnik obciążenia demograficznego należy do najwyższych wskaźników odnotowywanych wśród badanych wielkich miast Polski.

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym jest dość wysoki, współczynnik urodzeń jest natomiast stosunkowo niski.

Przy średnim poziomie KLS w zakresie demografii dla 12 porównywanych miast równym 100, KLS w Trójmiasta w tym zakresie szacujemy na poziomie 92,8.

Ludzie

KLS: wykształcenie

We współczesnej gospodarce o jakości zasobów ludzkich decydują w znacznej mierze kwalifikacje. Pomiar wymaga więc dokonania analizy przeciętnego poziomu wykształcenia mieszkańców: im lepsze wykształcenie, tym bardziej atrakcyjnym miejscem staje się miasto do inwestowania i prowadzenia działalności.

W naszej metodyce, podstawowe wskaźniki użyte do pomiaru KLS w zakresie wykształcenia to odsetek osób z wykształceniem wyższym i średnim, liczba studentów szkół wyższych przypadających na 1000 mieszkańców oraz wskaźnik czytelnictwa gazet (procent ludności regularnie czytających jeden z 3 głównych dzienników ogólnokrajowych).

KLS: stosunek do gospodarki rynkowej

Na perspektywy rozwoju wpływa też stosunek mieszkańców miasta do gospodarki rynkowej – tam, gdzie ludzie bardziej akceptują reguły rynku, łatwiej się też do niego dostosowują, są bardziej aktywni i odnoszą większe sukcesy gospodarcze.

Wskaźnikiem użytym do pomiaru KLS w tym zakresie jest zarejestrowany odsetek osób prowadzących działalność gospodarczą.

Sytuacja Trójmiasta w zakresie wykształcenia ludności jest gorsza od średniej dla 12 miast. Niższy od przeciętnej jest odsetek ludności z wyższym i średnim wykształceniem. Poprawę sytuacji utrudnia to, że o ile samorząd miejski ma istotne narzędzia wpływu na kształt i funkcjonowanie szkolnictwa na poziomie podstawowym i średnim, to w odniesieniu do szkolnictwa wyższego jest takich instrumentów w zasadzie pozbawiony. Stosunkowo nisko lokuje się stosunek liczby studentów do liczby mieszkańców miasta. Wskaźnik czytelnictwa gazet znajduje się na niepokojąco niskim poziomie.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KLS Trójmiasta w zakresie wykształcenia wynosi 84,1, co należy uznać za poziom stosunkowo niski w stosunku do możliwości i potrzeb.

Sytuacja w tym zakresie jest w Trójmieście korzystna, powyżej średniej dla analizowanych miast.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KLS Trójmiasta w zakresie postaw prorynkowych wyliczamy na poziomie 107,2.

Ludzie

KLS: rynek pracy

Sytuacja na rynku pracy, z punktu widzenia kapitału ludzkiego, to przede wszystkim dostępność pracowników o poszukiwanych przez pracodawców kwalifikacjach. W mieście o wysokim kapitale ludzkim powinniśmy obserwować niską stopę bezrobocia.

KLS w zakresie rynku pracy mierzymy analizując stopę bezrobocia – ogólną oraz wyliczoną jedynie dla młodzieży.

Sytuacja na rynku pracy Trójmiasta jest korzystna. Stopa bezrobocia i bezrobocie wśród młodzieży jest niższe od średniej dla 12 miast.

Ogólna ocena KLS w zakresie rynku pracy Trójmiasta jest dobra.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KLS w Trójmieście znajduje się na poziomie 120,2 lokując miasto w czołówce polskich miast.

KLS: aktywność społeczeństwa obywatelskiego

Wysoka aktywność społeczeństwa obywatelskiego oznacza, że w mieście istnieje duży kapitał społeczny – ludzie są gotowi do działań we wspólnym interesie.

KLS w zakresie aktywności społeczeństwa obywatelskiego mierzymy poprzez ilość zgłoszonych projektów do budżetu partycypacyjnego w przeliczeniu na liczbę mieszkańców oraz średnią frekwencję wyborczą (wybory prezydenckie 2010, wybory parlamentarne 2011 oraz wybory europejskie i samorządowe 2014).

Aktywność społeczeństwa obywatelskiego w Trójmieście wyróżnia się pozytywnie na tle innych miast.

Przeciętna frekwencja w wyborach jest zdecydowanie wysoka – Trójmiasto zajmuje po Warszawie drugą pozycję w tym zakresie. Takie samo miejsce zajmuje Trójmiasto pod względem liczby zgłoszonych projektów do budżetu partycypacyjnego.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KLS w Trójmieście w tym zakresie wyliczamy na poziomie 127,4.

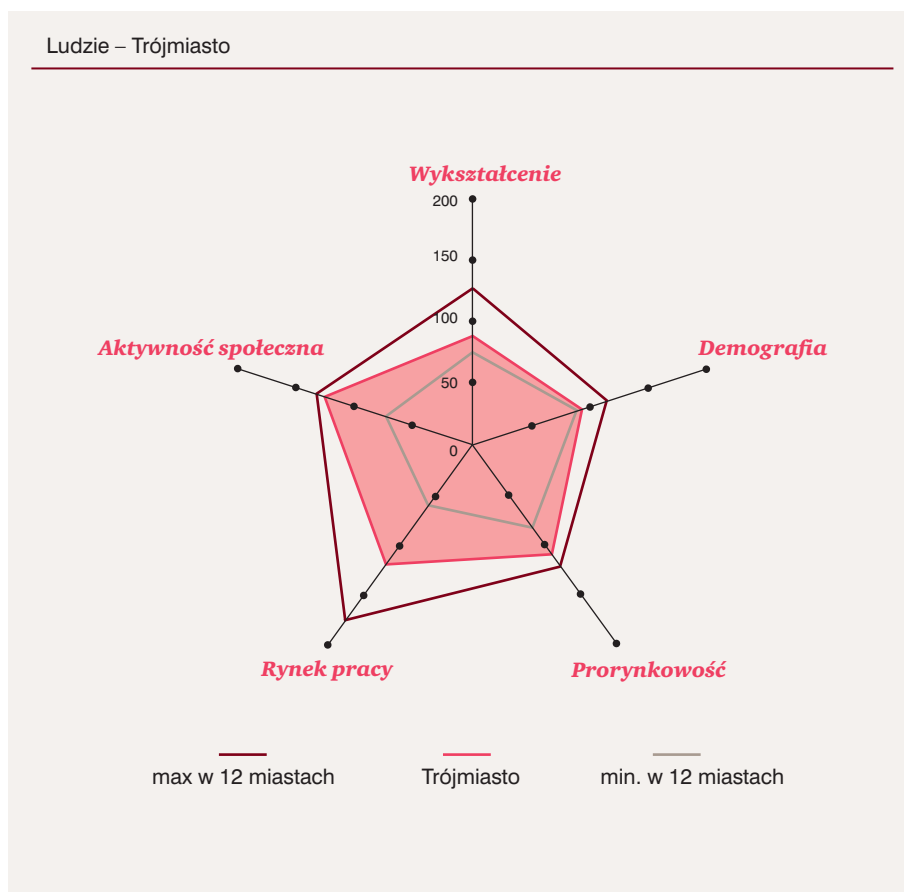
Ludzie – Podsumowanie

Kapitał Ludzki i Społeczny Trójmiasta: pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Ludzki i Społeczny w Trójmieście w tym zakresie wyliczamy na poziomie 106,3. W zestawieniu 12 miast, wynik ten lokuje aglomerację w połowie stawki, ale w porównaniu z innymi największymi miastami Polski, jest już mniej korzystny. Główną słabością jest stosunkowo niski – w porównaniu z możliwościami – rozwój aglomeracji jako centrum akademickiego, z pewnością nie odpowiadający jej aspiracjom. Niezbyt korzystnie wygląda również demografia.

Mimo wartości nieznacznie powyżej średniej, rozwój KLS jest dużym wyzwaniem dla Trójmiasta. Wspólna polityka miast aglomeracji powinna stymulować rozwój zasobów ludzkich, a zwłaszcza poziom wykształcenia. Wysoka aktywność społeczeństwa obywatelskiego może być tu sprzymierzeńcem polityki miast aglomeracji.

Warto podkreślić, że ważne jest zarówno stwarzanie zachęt do podejmowania działalności gospodarczej przez mieszkańców, jak i oddziaływanie na odpowiednią politykę kształcenia w istniejących w Trójmieście ośrodkach – w tym zakresie aglomeracja ma unikalne w skali całego kraju aktywa związane z potencjałem rozwojowym, jaki stwarza gospodarka morska.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Ludzki i Społeczny w Trójmieście w tym zakresie wyliczamy na poziomie

106,3

Kapitał Jakości Życia w znacznej mierze determinuje ocenę, w jakim stopniu miasto stanowi dobre miejsce do życia i pracy.

Jakość Życia

Dlaczego mierzymy Kapitał Jakości Życia?

Miasto, które chce odnieść długookresowy sukces gospodarczy, musi umieć stworzyć swoim mieszkańcom dobre warunki życia. Wysoka jakość życia w mieście powoduje, że ludzie chętnie decydują się tu właśnie mieszkać i pracować, poszukiwani specjaliści odrzucają oferty przeniesienia się do innych ośrodków krajowych lub zagranicznych, a inwestorzy chętniej podejmują decyzję o ulokowaniu tu swojej działalności. Wysoka jakość życia oznacza również dumę i zadowolenie ze swojego miasta, podczas gdy niska jakość życia rodzi rozczarowanie i frustrację.

Na ocenę jakości życia w mieście składa się wiele czynników. Ważną rolę odgrywa stan środowiska naturalnego, istotna jest także dostępność wysokiej jakości usług medycznych i edukacyjnych, na które mogą liczyć mieszkańcy. Ogromne znaczenie ma poczucie bezpieczeństwa – w mieście, w którym go brakuje, nawet najwspanialsze centra rozrywkowe i najlepsze usługi nie są w stanie spowodować, by mieszkańcy i goście czuli się naprawdę dobrze.

Definicja Kapitału Jakości Życia (KJZ)

Kapitał Jakości Życia w znacznej mierze determinuje ocenę, w jakim stopniu miasto stanowi dobre miejsce do życia i pracy. Przy pomiarze KJZ bierzemy pod uwagę pięć aspektów jakości życia: stan środowiska naturalnego, poziom usług medycznych, poziom usług edukacyjnych, odczucie bezpieczeństwa oraz nowo dodany wskaźnik uciążliwości ruchu drogowego.

KJZ: stan środowiska naturalnego

Miasta o dobrym stanie środowiska naturalnego dają swoim mieszkańcom większe poczucie komfortu i zadowolenia z życia niż miasta o niższym standardzie środowiskowym. Trzeba jednak pamiętać, że w dziedzinie ekologii – jak w wielu innych – obiegowe sądy są często trudne do zwalczania, a spektakularne porażki lub sukcesy (np. pojawienie się niewidzianych od lat gatunków ptaków lub ryb) robią często większe wrażenie od rzeczywistych pomiarów stopnia zanieczyszczenia środowiska.

Wybrane wskaźniki, których używamy do pomiaru KJZ w zakresie stanu środowiska naturalnego, to: pomiar zanieczyszczenia powietrza (indeks emisji różnego typu zanieczyszczeń gazowych i pyłowych) oraz procent oczyszczanych ścieków.

Stan środowiska naturalnego Trójmiasta znajduje się poniżej średniej wyliczonej dla 12 miast, głównie z powodu zanieczyszczenia powietrza (emisji CO²).

Przy średnim poziomie KJZ w zakresie stanu środowiska naturalnego dla 12 miast równym 100, KJZ w Trójmieście w tym zakresie szacujemy na poziomie 91,9.

KJZ: jakość opieki zdrowotnej

Dostępność odpowiedniej jakości usług medycznych jest jednym z czynników które w największym stopniu rzutują na ocenę warunków życia w mieście. Przy generalnych problemach, które mają w tym zakresie wszystkie miasta Polski, sytuacja poszczególnych metropolii jest bardzo zróżnicowana.

Podstawowe wskaźniki, które wybraliśmy do pomiaru KJZ w zakresie usług medycznych to liczba lekarzy przypadająca na 1000 mieszkańców, wskaźnik śmiertelności niemowląt, liczbę punktów zdobytych w rankingu przez placówki służby zdrowia na terenie miasta (ranking szpitali Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia i 'Rzeczpospolitej') oraz przeciętny czas oczekiwania na wizytę u specjalisty (ginekologa).

Wyniki w zakresie jakości służby zdrowia stanowią niewątpliwie wyzwanie dla władz wszystkich polskich aglomeracji. Jest to również widoczne w przypadku Trójmiasta, gdzie indeks znajduje się poniżej średniej. W zakresie liczby lekarzy na jednego mieszkańca, Trójmiasto lokuje się na przedostatnim miejscu listy 12 badanych miast. Podobnie wygląda sytuacja jeśli chodzi o przeciętny czas oczekiwania na wizytę u specjalisty, należący w Trójmieście do najdłuższych. Natomiast liczba punktów zdobytych w rankingu szpitali jest powyżej średniej, a śmiertelność noworodków – zwyczajowo uważana za najbardziej syntetyczny miernik zdrowotności ludności i funkcjonowania służby zdrowia – dość niska.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KJZ w Trójmieście w zakresie opieki zdrowotnej wynosi 97,7.

Jakość Życia

KJZ: jakość edukacji

Jakość usług edukacyjnych jest często jednym z pierwszych pytań padających przy porównaniu ogólnej jakości życia w mieście. Z jednej strony dobre szkoły, do których można posłać dzieci i wysoko notowane wyższe uczelnie przyciągają nowych mieszkańców i ułatwiają decyzję o osiedleniu się – czasowo, lub na stałe (wpływa to na dostępność wysoko wykwalifikowanych pracowników). Z drugiej strony, dobra edukacja pozwala na szybszy awans cywilizacyjny i gospodarczy miasta, wpływając na sądy o perspektywach jego rozwoju.

Wskaźnikami, których używamy do pomiaru KJZ są: punkty zdobyte przez najważniejsze uczelnie miasta w rankingu wyższych uczelni (ranking 'Perspektyw'), wskaźnik zdawalności matur w roku 2014.

KJZ: odczucie bezpieczeństwa

Odczucie bezpieczeństwa ma wiele wymiarów: ważne jest zarówno fizyczne bezpieczeństwo mieszkańców (skala przestępczości i bezpieczeństwo ruchu drogowego), ochrona przed klęskami żywiołowymi i nieszczęśliwymi wypadkami, a także poczucie bezpieczeństwa w zakresie zdrowia i możliwości znalezienia pracy.

W pomiarze KJZ w zakresie odczucia bezpieczeństwa ograniczyliśmy się do sfery bezpieczeństwa fizycznego i użyliśmy jako wskaźników: liczby odnotowanych przestępstw oraz liczby kolizji i wypadków drogowych (wszystko w odniesieniu do liczby mieszkańców) oraz liczby kamer w monitoringu miejskim na kilometr kwadratowy powierzchni miasta.

KJZ: uciążliwość ruchu drogowego

Uciążliwość ruchu drogowego jest nowym obszarem, wprowadzonym do pomiaru w bieżącym raporcie. Długi czas spędzany w korkach oznacza zarówno wyraźne pogorszenie jakości życia, jak realne straty gospodarcze.

W pomiarze KJZ w zakresie uciążliwości ruchu drogowego użyliśmy jako wskaźników: wskaźnika uciążliwości korków (mierzonego jako wzrost czasu potrzebnego na przejazd z centrum miasta do największych dzielnic mieszkaniowych w godzinach szczytu) oraz liczby samochodów na kilometr kwadratowy.

Przyjęte wskaźniki opisujące poziom usług edukacyjnych w aglomeracji przyjmują w Trójmieście poziom poniżej wartości średniej dla wszystkich analizowanych miast. Niezbyt korzystnie wygląda zwłaszcza sytuacja w zakresie punktów zdobytych w rankingu wyższych uczelni. Trójmiasto wypada natomiast bardzo dobrze w ogólnopolskich rankingach szkół podstawowych i średnich.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KJZ w Trójmieście w zakresie jakości edukacji kształtuje się na poziomie 90,4.

W świetle analizowanych wskaźników, bezpieczeństwo należy do mocnych stron Trójmiasta, plasując je w pierwszej trójce z 12 miast.

Jedynie wskaźnik wypadków drogowych w Trójmieście znajduje się poniżej średniej.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KJZ w Trójmieście w zakresie bezpieczeństwa kształtuje się na poziomie 114,8 i jest jednym z najwyższych spośród analizowanych metropolii.

Uciążliwość ruchu drogowego w Trójmieście jest dość wysoka, choć mniejsza niż w innych największych aglomeracjach kraju.

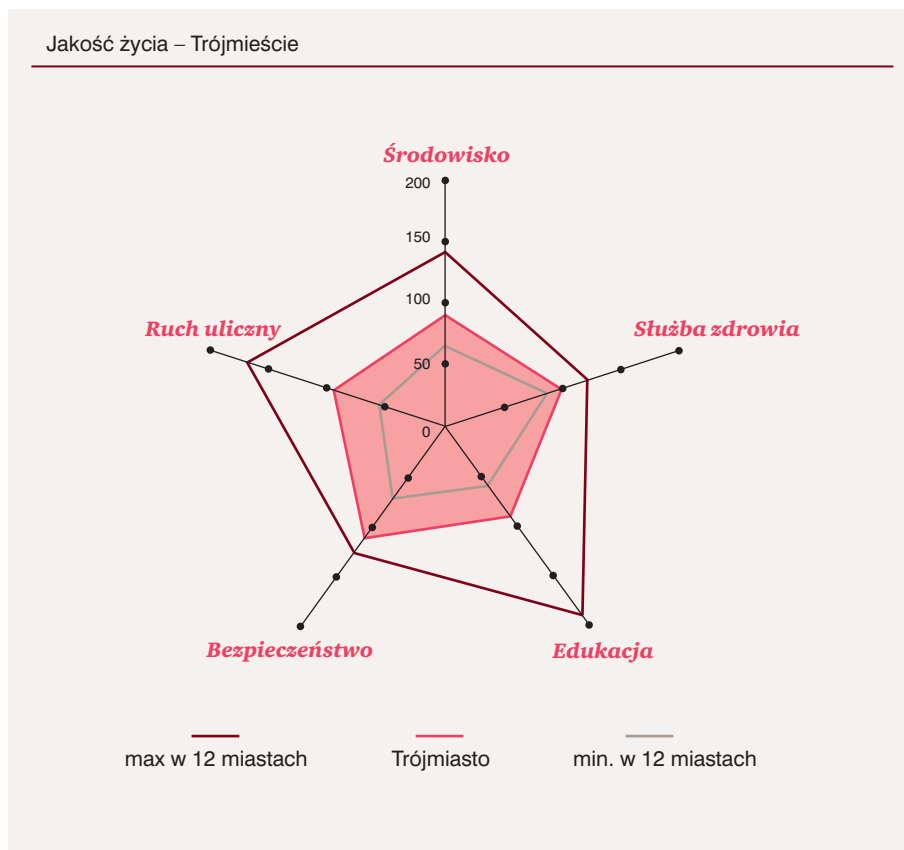
Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KJZ w Trójmieście w zakresie uciążliwości ruchu drogowego kształtuje się na poziomie 96,4.

Jakość Życia – Podsumowanie

Kapitał Jakości Życia Trójmieście: pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Jakości Życia w Trójmieście wynosi 98,3.

Wyzwaniem w tym zakresie są dla władz miast aglomeracji przede wszystkim kwestie związane ze stanem środowiska naturalnego i jakością edukacji oraz służby zdrowia. Wymaga to podjęcia pilnych działań, jeśli ambicją Trójmiasta jest zajęcie jednego z czołowych miejsc wśród polskich aglomeracji. Warto poza tym dodać, że bez wątpienia jakość życia w Trójmieście podnosi natomiast, trudno do uwzględnienia w rankingu, urok charakterystyczny dla miast nadmorskich.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Jakości Życia w Trójmieście wynosi

98,3

Kapitał Kultury i Wizerunku jest miarą tego, w jaki sposób miasto jest postrzegane – zarówno przez własnych mieszkańców, jak przez osoby z zewnątrz.

Wizerunek

Dlaczego mierzymy Kapitał Kultury i Wizerunku?

We współczesnym świecie i współczesnej gospodarce, decyzje o kupnie towarów i usług podejmujemy nie tylko na podstawie ich rzeczywistych walorów, ale na podstawie naszych wyobrażeń o produkcie. Ważne jest to, co kojarzy nam się z daną marką: jej prestiż, jakość, zaufanie które do niej mamy. Z miastami jest podobnie. Obok tego, co miasto oferuje mieszkańcom i firmom, niesłychanie istotne jest to, z czym miasto się nam kojarzy, czyli jego wizerunek. Miasto o wizerunku miejsca dynamicznego, przyjaznego, interesującego, dobrego do życia, przyciągnie zarówno turystów, jak i inwestorów.

Wizerunek miasta zależy od wielu czynników. Wiele znaczą obiegowe sądy i generalne wyobrażenia o mieście, które często niełatwo zmienić (zwłaszcza sądy negatywne – albo po prostu brak jakiegokolwiek rozpoznawalnego wizerunku). Ogromną rolę odgrywają także czynniki kulturowe – i to dotyczące zarówno kultury wysokiej, interesującej głównie dla elit intelektualnych, jak i kultury życia codziennego, z którą spotykamy się wszyscy na każdym kroku.

Definicja Kapitału Kultury i Wizerunku (KKW)

Kapitał Kultury i Wizerunku jest miarą tego, w jaki sposób miasto jest postrzegane – zarówno przez własnych mieszkańców, jak i przez osoby z zewnątrz. Jest jednym z tematów budzących najżywsze debaty i emocje, a jednocześnie możliwość doboru potencjalnych mierników jest w tym przypadku szczególnie rozbudowana. Co ważne, szeroki wybór potencjalnych mierników nie zawsze idzie w parze z możliwością precyzyjnego pomiaru uzyskiwanych wartości, co stwarza dodatkową trudność badawczą. Zachowując metodę przyjętą cztery lata temu, przy pomiarze KKW bierzemy pod uwagę trzy cechy: generalne opinie o mieście, kulturę wysoką oraz kulturę życia codziennego.

KKW: generalny wizerunek miasta

Generalny wizerunek dotyczy zarówno ogólnej rozpoznawalności i powszechnie uznanej atrakcyjności miasta, jak i postrzegania tradycyjnych walorów jego mieszkańców (np. tradycji solidności i pracowitości).

Zgodnie z naszą metodyką, podstawowe wskaźniki użyte do pomiaru KKW w zakresie generalnego wizerunku to: liczba „dobrych skojarzeń” związanych z miastem dostępna w Internecie (np. ilości stron WWW z nazwą miasta i użytym słowem „kultura”), liczba odwiedzających miasto turystów zagranicznych, ilość recenzji atrakcji turystycznych zgłaszanych w serwisie tripadvisor, obserwowana skala przedsiębiorczości.

W zakresie ogólnego wizerunku wskaźniki dla Trójmiasta przyjmują wartości korzystne, sytuujące się zdecydowanie powyżej średniej dla analizowanych 12 miast.

Trójmiasto jest stosunkowo dobrze widoczne w internecie (wyprzedzają je w tym zakresie tylko Kraków, Warszawa i Wrocław) i popularne wśród turystów. Trójmiasto charakteryzuje się stosunkowo wysokim odsetkiem osób prowadzących działalność gospodarczą, co pozytywnie wpływa na ogólny wizerunek aglomeracji jako miejsca przyjaznego biznesowi.

Przy średnim poziomie KKW w zakresie ogólnego wizerunku dla 12 miast równym 100, KKW w Trójmieście szacujemy na poziomie 123,5 – najwyższy po Warszawie, Krakowie i Wrocławiu.

Wizerunek

KKW: kultura wysoka

Na wizerunek miasta w znacznej mierze składa się jego aktywność w zakresie kultury wysokiej. Choć z usług kultury wysokiej korzysta zazwyczaj stosunkowo niewielki odsetek mieszkańców i gości, to właśnie znaczące wydarzenia kulturalne najłatwiej przebijają się do opiniotwórczych mediów i kształtują obraz miasta jako miejsca interesującego, atrakcyjnego i pociągającego.

Podstawowe wskaźniki, które wybraliśmy do pomiaru KKW w zakresie kultury wysokiej, to: budżet miasta na kulturę, liczba koncertów, festiwali filmowych, teatralnych i muzyki poważnej, a także liczba uczestników największych koncertów (wszystkie wskaźniki odniesione do liczby mieszkańców).

W zakresie kultury wysokiej, Trójmiasto zajmuje istotną pozycję wśród badanych miast.

Budżet Trójmiasta w przeliczeniu na jednego mieszkańca przeznaczony na kulturę jest stosunkowo wysoki – wyższe kwoty przeznaczane są tylko w Katowicach, Krakowie i we Wrocławiu. Pod względem liczby uczestników największych koncertów przypadających na mieszkańca, aglomeracja znajduje się w czołówce za Katowicami, Krakowem i Łodzią. Nieco słabszą pozycję Trójmiasto posiada w zakresie festiwali filmowych oraz teatralnych i muzyki poważnej.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KKW w Trójmieście wskaźnik w zakresie kultury wysokiej wynosi 116,2.

KKW: kultura życia codziennego

Większość mieszkańców i gości miasta wyrabia sobie ogólne zdanie na jego temat na podstawie kultury życia codziennego: oferowanego wyboru restauracji, hoteli, liczby przyzwoitych kin, możliwości relaksu w parkach lub udziału w popularnych imprezach masowych.

Wskaźnikami, których używamy do pomiaru KKW w tym zakresie są: liczba uczestników imprez masowych w mieście, liczba miejsc dostępnych w kinach, liczba restauracji oraz ilość punktów przyznanych restauracjom wysokiej klasy przez przewodnik kulinarny Gault et Millau (2015), liczba miejsc na stadionach sportowych (wraz ze znajdującymi się w budowie, liczba basenów oraz powierzchnia terenów zielonych w granicach administracyjnych miasta (wszystko w przeliczeniu na liczbę mieszkańców).

Wskaźniki kultury życia codziennego są w przypadku Trójmiasta na dobrym poziomie.

Liczba miejsc w kinach oraz w restauracjach przypadających na jednego mieszkańca jest niższa od średniej dla 12 analizowanych miast, ale jakość restauracji wysoka. Z kolei, w przypadku miejsc na stadionach przypadających na mieszkańca, Trójmiasto zajmuje czwartą pozycję w rankingu po Katowicach, Bydgoszczy i Poznaniu, a w liczbie basenów najwyższą.

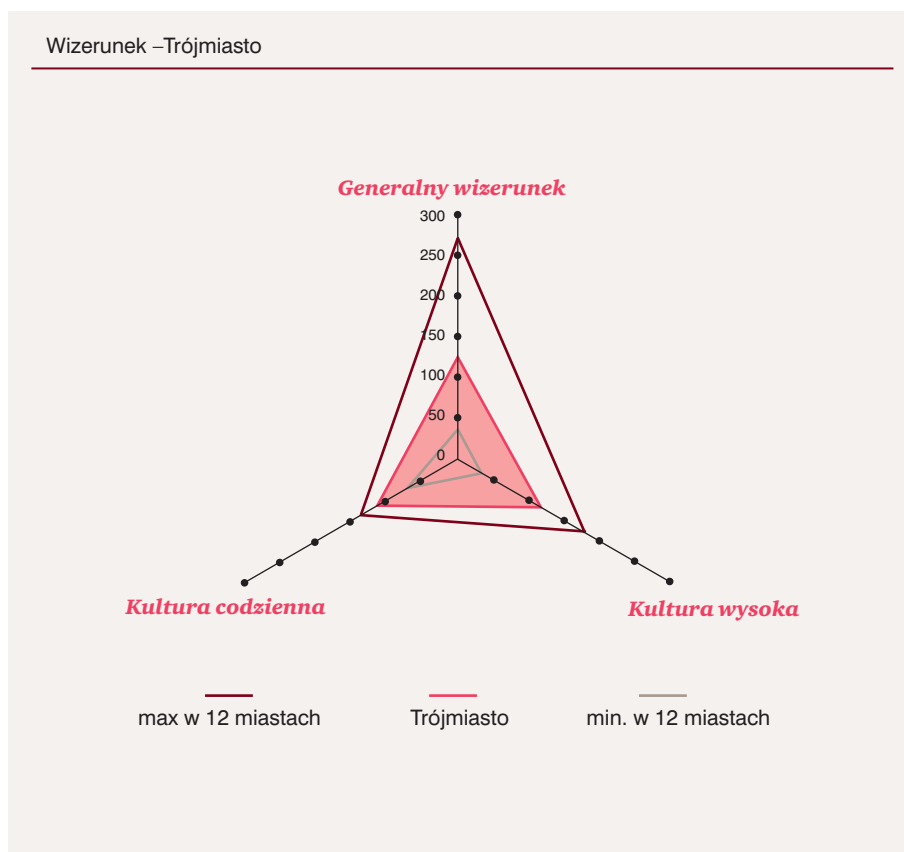
Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KKW w Trójmieście osiąga w zakresie kultury życia codziennego poziom 113,6, znacznie powyżej średniej.

Wizerunek – Podsumowanie

Kapitał Kultury i Wizerunku Trójmiasta: pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Kultury i Wizerunku Trójmiasta wynosi 117,8. Wartość tego wskaźnika jest porównywalna z wynikami Poznania. Oba miasta plasują się za Warszawą, Wrocławiem, Krakowem i Katowicami.

Trójmiasto prezentuje się dobrze zarówno w zakresie ogólnego wizerunku, jako miejsca na mapie kultury wysokiej i w zakresie kultury życia codziennego. Mimo wysokiego i dość równomiernego rozwoju, niektóre elementy kapitału Kultury i Wizerunku aglomeracji, zwłaszcza dotyczące kultury życia codziennego, wymagają dalszego rozwoju, wspieranego przez władze poszczególnych miast wchodzących w skład aglomeracji. Bez wątpienia służyłaby temu dobrze ściślejsza współpraca tych miast, wykorzystująca ich różnorodność dla zwiększenia atrakcyjności wizerunkowej aglomeracji. Szczególnie pod kątem rynków zagranicznych działania promocyjne prowadzone wspólnie mogą odznaczać się większą efektywnością i w tym kontekście podpisana jesienią „Partnerska Deklaracja Promocji Gdańsk, Sopot, Gdynia” – jeśli spełni swoje zadanie – wydaje się być krokiem w dobrym kierunku. W przypadku Trójmiasta dużym atutem są walory turystyczne i śmiało mogą być w jeszcze większym stopniu wykorzystywane w promocji, także turystyki biznesowej.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Kultury i Wizerunku Trójmiasta wynosi

117,8

Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny określa funkcjonowanie instytucji zarządzających miastem: władz miejskich, administracji publicznej, służb porządkowych.

Instytucje

Dlaczego mierzymy Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny?

Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny określa funkcjonowanie instytucji zarządzających miastem: władz miejskich, administracji publicznej, służb porządkowych. Jest on również odbiciem aktywności obywatelskiej mieszkańców oraz sprawności funkcjonowania mechanizmów demokratycznych i komunikacji pomiędzy władzami i społeczeństwem.

W miastach, które dysponują wysokim Kapitałem Instytucjonalno-Demokratycznym, łatwiej jest wypracować i realizować spójną strategię rozwoju. Poddane demokratycznej kontroli władze wywiązują się lepiej ze swoich obowiązków, posiadają silniejszy mandat społeczny do zarządzania miastem, a aktywność mieszkańców wspomaga je w realizacji wspólnie ustalonych celów. W takiej sytuacji łatwiej o sukces w zakresie rozwoju gospodarczego i społecznego.

Definicja Kapitału Instytucjonalno-Demokratycznego (KID)

Na Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny miasta składa się zarówno jakość działania władz miasta, jak i aktywność jego mieszkańców oraz dobra komunikacja na linii władze-mieszkańcy.

Pomiaru rozwoju KID dokonujemy w trzech płaszczyznach: oceny sprawności funkcjonowania instytucji miejskich (władz i administracji publicznej), ich wysiłków na rzecz wywiązania się z jednej z najważniejszych funkcji – zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa, oraz aktywności instytucji pozarządowych.

KID: sprawność administracji

Ocena sprawności funkcjonowania władz i administracji ma dwojakie znaczenie. Z jednej strony, w grę wchodzi rzeczywiste oceny, bazujące na doświadczeniach mieszkańców miasta i odwiedzających je gości. Z drugiej strony, na opinie te znaczący wpływ ma sposób komunikowania się władz ze społeczeństwem: włączenie mieszkańców do procesu tworzenia strategii rozwoju oraz odpowiednie wyjaśnianie problemów i celów prowadzonych działań.

Podstawowymi wskaźnikami użytymi do pomiaru KID w zakresie sprawności instytucji miejskich są: wydatki na administrację (w relacji do liczby ludności), czas oczekiwania na wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę (według ocen Związku Firm Deweloperskich), wskaźniki dostępności urzędów (dostosowane do potrzeb mieszkańców godziny otwarcia urzędów, możliwość załatwienia spraw przez internet na platformie epuap, ilość hotspotów samorządowych (nowy wskaźnik w tej edycji badania), udział budżetu partycypacyjnego w wydatkach łącznych miasta (nowy wskaźnik).

Sprawność działania instytucji miejskich w Trójmieście znajduje się na poziomie niższym od wartości przeciętnej dla pozostałych analizowanych metropolii. Wydatki na administrację przypadające na jednego mieszkańca znajdują się na poziomie znacznie niższym od wartości średniej, podobnie jak pomiar dostępności usług administracji przez Internet. Stosunkowo ostrożne jest też podejście do budżetu partycypacyjnego.

Przy średnim poziomie KID w zakresie sprawności administracji dla 12 miast równym 100, KID Trójmiasta szacujemy na poziomie 87,2.

Instytucje

KID: nakłady na bezpieczeństwo publiczne

Ocena instytucji miejskich opiera się w dużym stopniu na ich działaniach w newralgicznym obszarze bezpieczeństwa: skali wydatków na służby odpowiedzialne za porządek i bezpieczeństwo, współpracy z mieszkańcami, umiejętności zdobycia zaufania mieszkańców do służb porządkowych. Warto zauważyć, że pozytywna ocena działań władz w tym zakresie nie musi być tożsama z wysokim poczuciem bezpieczeństwa (uwzględnionym w Kapitale Jakości Życia) – są miasta o wysokiej przestępczości, gdzie władze dokonują dużego wysiłku i miasta, gdzie mimo mniejszych nakładów na bezpieczeństwo przestępczość jest niewielka.

W pomiarze KID w zakresie bezpieczeństwa użyliśmy jako wskaźników: wydatków miasta na bezpieczeństwo, liczby policjantów i strażników miejskich (wszystko w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) oraz procentu wykrywalności sprawców przestępstw.

Trójmiasto, jak sygnalizowaliśmy przy okazji analizowania jakości życia, jest aglomeracją, w której stopień poczucia bezpieczeństwa obywateli wygląda zadowalająco. Nie ma to bezpośredniego związku z poziomem nakładów na bezpieczeństwo publiczne, które należą do najniższych w relacji do liczby mieszkańców. Również wskaźnik wykrywalności przestępstw jest na dość niskim poziomie.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KID w Trójmieście w zakresie nakładów na bezpieczeństwo kształtuje się na poziomie 90,5.

KID: aktywność instytucji pozarządowych

Wysoka aktywność instytucji pozarządowych służy lepszemu funkcjonowaniu mechanizmów demokratycznych, wzmocnieniu demokratycznej kontroli działania władz, wytworzeniu stosunków partnerstwa pomiędzy mieszkańcami miasta i władzami oraz większej skali współdziałania mieszkańców przy wypracowaniu i wdrażaniu strategii rozwoju miasta.

KID w zakresie aktywności instytucji pozarządowych mierzymy poprzez analizę źródeł internetowych, pomiar ilości zarejestrowanych w mieście organizacji pozarządowych oraz odsetek głosów oddanych na ruchy miejskie w wyborach do rad miasta w roku 2014 (nowy wskaźnik w badaniu).

Aktywność instytucji pozarządowych jest w Trójmieście wyższa od wartości średniej, co widać zwłaszcza w ich aktywności w Internecie.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, wynik Trójmiasta w zakresie aktywności instytucji pozarządowych obliczamy na poziomie 103,8.

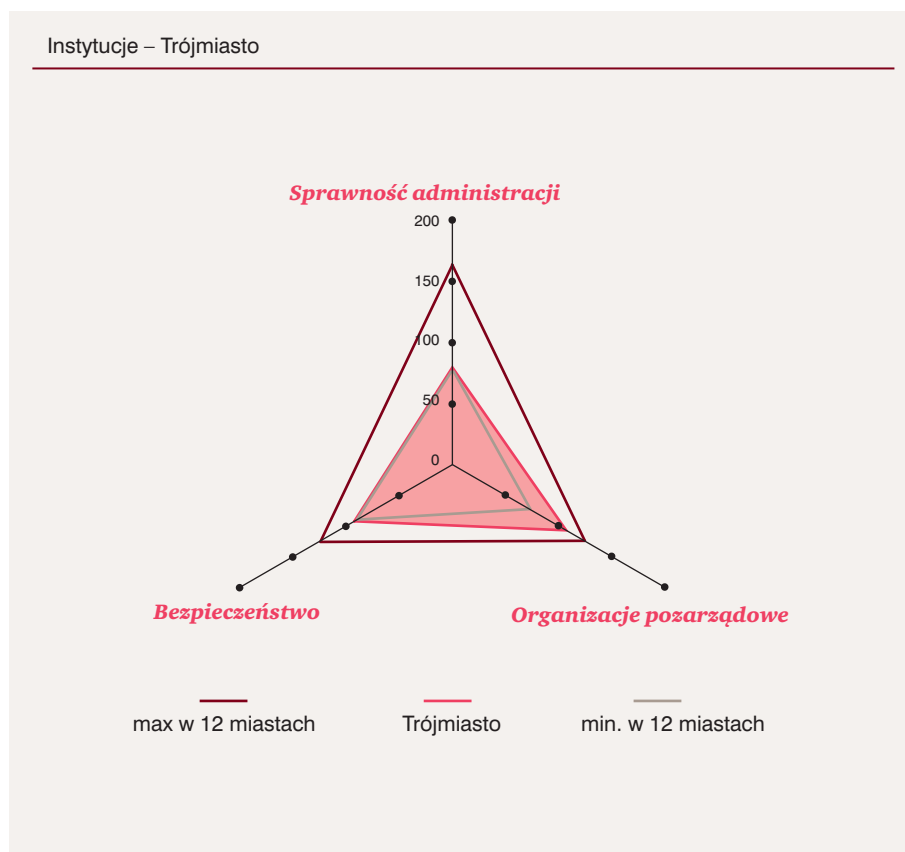
Instytucje – Podsumowanie

Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny Trójmiasta: pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny Trójmiasta wynosi 93,9.

Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny Trójmiasta jest wyraźnie niższy niż w Warszawie i Wrocławiu, ale wyższy niż w Krakowie. Wpływ na taki wynik mają przede wszystkim obszary związane z efektywnością funkcjonowania administracji miejskiej.

W związku z powyższym, wyzwaniem dla miasta pozostaje głównie wprowadzenie procedur usprawniających proces świadczenia usług administracji samorządowej, w tym w szczególności szersze wykorzystania Internetu.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Instytucjonalno-Demokratyczny Trójmiasta wynosi

93,9

Posiadany Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny rzutuje silnie na atrakcyjność miasta jako miejsca do życia i prowadzenia działalności gospodarczej.

Infrastruktura

Dlaczego mierzymy Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny?

Szeroko rozumiana infrastruktura, którą dysponuje miasto – sprawny transport, zasoby mieszkaniowe, infrastruktura usługowa oraz niezbędne we współczesnym świecie do życia i prowadzenia działalności media (zarówno tradycyjne, jak energia czy woda, lub nowoczesne jak internet) – stanowi konieczny warunek sprawnego funkcjonowania metropolii.

Bez sprawnej infrastruktury wzrasta uciążliwość życia mieszkańców, gwałtownie pogarsza się wizerunek miasta oraz spada jego atrakcyjność jako miejsca lokalizowania inwestycji. Warto zauważyć, że infrastruktura to nie tylko budowle, sprzęt i instalacje – to również sprawność organizacyjna firm i spółek komunalnych, pozwalająca na pełne wykorzystanie posiadanych zasobów infrastrukturalnych. Faktyczny poziom Kapitału Technicznego i Infrastrukturalnego zależy również często od tego, na ile sprawne funkcjonują rynki usług, mediów oraz rynek mieszkaniowy. W mieście posiadającym duże zasoby mieszkaniowe, ale niesprawnie funkcjonujący rynek, wynajęcie lub zakup odpowiedniego lokum może być równie trudne, jak w mieście, w którym mieszkań po prostu brak.

Definicja Kapitału Technicznego i Infrastrukturalnego (KTI)

Posiadany Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny rzutuje silnie na atrakcyjność miasta jako miejsca do życia i prowadzenia działalności gospodarczej. Ocena KTI opiera się zazwyczaj na rzeczywistych doświadczeniach i spostrzeżeniach

mieszkańców miasta i odwiedzających je gości. Szeroko rozpowszechnione złe oceny mogą zrujnować wizerunek metropolii, nawet jeśli w innych dziedzinach radzi sobie ona zadowalająco.

Pojęcie Kapitału Technicznego i Infrastruktury zawiera różne formy majątku służącego zaspokajaniu potrzeb miasta. Za najważniejsze dla potrzeb pomyślnego rozwoju uznaliśmy cztery rodzaje infrastruktury: infrastrukturę komunikacyjną, infrastrukturę energetyczną i informatyczną, infrastrukturę mieszkaniową, oraz infrastrukturę handlowo-usługową.

KTI: komunikacja

Ogólna ocena sprawności sieci komunikacyjnej w mieście wymaga wzięcia pod uwagę wielu czynników: infrastruktury drogowej, alternatywnych form ruchu drogowego, jakości funkcjonowania transportu zbiorowego oraz jakości połączeń miasta ze światem zewnętrznym.

Wybrane wskaźniki, których używamy do pomiaru KTI w zakresie komunikacji to: gęstość sieci drogowej, gęstość sieci ścieżek rowerowych i buspasów, ilość miejsc w transporcie publicznym w relacji do liczby ludności, istnienie autostradowej obwodnicy (pełnej lub częściowej), a także liczba i jakość połączeń miasta ze światem zewnętrznym: ilość bezpośrednich połączeń lotniczych i promowych (lotniska w promieniu 75 km), czas jazdy najszybszym pociągiem do 5 największych miast Polski, jakość połączeń drogowych z 5 największymi miastami Polski. Choć nie są to wszystkie wskaźniki, które można by wziąć pod uwagę, dają one pewien obraz stopnia rozwoju i jakości infrastruktury komunikacyjnej miasta.

Od strony infrastruktury komunikacyjnej Trójmiasto jest wciąż obszarem z dużym potencjałem, który w świetle analizowanych wskaźników mógłby być jeszcze lepiej wykorzystywany. W niektórych przypadkach wpływają na to kwestie niezależne od władz poszczególnych miast aglomeracji, w niektórych jednak pomocą byłaby jeszcze ściślejsza współpraca 3 miast.

Gęstość sieci drogowej Trójmiasta jest dość niska, choć warto pamiętać o specyficznym charakterze urbanistycznym aglomeracji, która ma charakter policentryczny i jest położona na rozległym obszarze. Poprawy wymaga funkcjonowanie transportu publicznego: gęstość sieci ścieżek rowerowych, buspasów, liczba miejsc dostępnych w transporcie publicznym w przeliczeniu na jednego mieszkańca sytuuje aglomerację poniżej średniej.

Jeśli chodzi o połączenia lotnicze i promowe, aglomeracja odnotowała w ciągu ostatnich lat wyraźną poprawę, podobnie rzecz się ma z połączeniami kolejowymi i drogowymi.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KTI w zakresie komunikacji w Trójmieście wynosi 105,8.

Infrastruktura

KTI: mieszkania

Łatwość, z jaką można w mieście za rozsądną cenę wynająć lub kupić mieszkanie lub dom zależy zarówno od posiadanych przez miasto zasobów mieszkaniowych (ich ilości oraz jakości), jak od sprawności działania rynku mieszkaniowego. Im lepiej działa rynek mieszkaniowy, tym łatwiej pozyskać i utrzymać w mieście wysoko wykwalifikowanych pracowników i przyciągnąć nowych inwestorów.

Podstawowe wskaźniki, które stosujemy do pomiaru KTI w zakresie mieszkań to liczba mieszkań na 1000 mieszkańców, wskaźniki jakości zasobów mieszkaniowych (odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę), tempo wzrostu zasobów mieszkaniowych oraz przeciętne ceny mieszkań na rynku wtórnym.

Zasoby mieszkaniowe Trójmiasta są lepsze niż średnio wśród badanych 12 miast. Decyduje o tym jakość zasobów mieszkaniowych Trójmiasta oraz wysokie tempo przyrostu liczby nowych mieszkań. Ceny na rynku mieszkaniowym są natomiast powyżej średniej.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KTI w zakresie zasobów mieszkaniowych w Trójmieście wynosi 102,6.

KTI: media

Bez sprawnie i w niezawodny sposób dostarczonych mediów trudno miastu zdobyć wizerunek miejsca, w którym można wygodnie żyć, a przede wszystkim skutecznie prowadzić działalność gospodarczą. Dotyczy to zarówno mediów tradycyjnych (energia, gaz, woda), jak i mediów nowoczesnych, umożliwiających rozwój innowacyjny i wykorzystujący w pełni wiedzę i umiejętności mieszkańców (telekomunikacja, internet).

Wskaźnikami, których używamy do pomiaru KTI w tym zakresie są: liczba użytkowników internetu (szacowana w oparciu o liczbę ogłoszeń lokalnych na portalu OLX), dostęp do szerokopasmowego internetu, zużycie energii przez gospodarstwa domowe (ściśle powiązane z posiadanymi przez nie zasobami dóbr trwałego użytkowania), odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej.

Obraz Trójmiasta jest stosunkowo jednolity i wyraźnie korzystny na tle pozostałych analizowanych miast jeśli chodzi o media tradycyjne – wysoki stopień skanalizowania oraz wysokie zużycie energii w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Trójmiasto wyróżnia się także wysoką (choć niższą niż w przypadku pozostałych największych polskich miast) szacunkową liczbą internautów w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KTI w Trójmieście w zakresie mediów kształtuje się na poziomie 107,0.

KTI: handel i usługi

Różnorodne usługi rynkowe, w tym zwłaszcza usługi handlowe, finansowe, hotelarskie i gastronomiczne tworzą niezbędną infrastrukturę rynkową potrzebną dla sprawnego funkcjonowania gospodarki miasta. Usługi te są zazwyczaj w wysokim stopniu wzajemnie skorelowane: miasta oferujące np. duże, nowoczesne powierzchnie handlowe oferują również wysoki poziom pozostałych usług rynkowych.

W pomiarze KTI w zakresie usług użyliśmy jako wskaźników: rozmiar nowoczesnej powierzchni handlowej, liczbę bankomatów oraz liczbę sklepów, hoteli i restauracji na 1000 mieszkańców.

W zakresie powierzchni handlowej przypadającej na jednego mieszkańca, a także przypadających na jednego mieszkańca bankomatów, Trójmiasto znajduje się nieco powyżej średniej dla 12 analizowanych miast. Nieco słabsza jest sytuacja aglomeracji w zakresie sklepów, hoteli i restauracji.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KTI Trójmiasta w zakresie handlu i usług kształtuje się na poziomie 101,5.

Infrastruktura – Podsumowanie

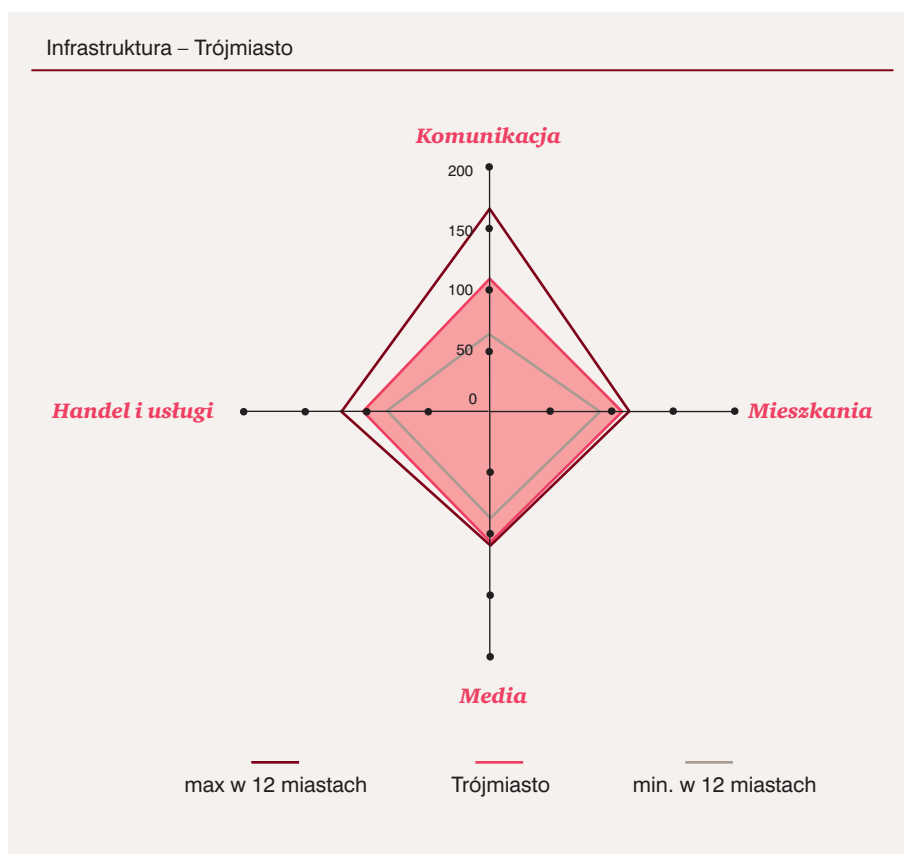
Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny Trójmiasta: pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny Trójmiasta wynosi 104,2.

Słabością jest przede wszystkim transport publiczny, mocną stroną – dobrze rozwinięte tradycyjne i nowoczesne media, a także przyzwoitej jakości i poprawiające się zasoby mieszkaniowe.

Nie ma wątpliwości, że miasta wchodzące w skład Trójmiasta podejmują wysiłki na rzecz poprawy jakości infrastruktury. Nie ma jednak również wątpliwości, że efekty tych działań mogłyby być znacznie lepsze, gdyby były one ze sobą lepiej skoordynowane.

Symptomatyczny jest tu przykład niedostatecznej współpracy przy planowaniu rozbudowy infrastruktury lotniskowej Gdańska i Gdyni.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Techniczny i Infrastrukturalny Trójmiasta wynosi

104,2

Kapitał Źródeł Finansowania należy rozumieć jako zdolność miasta do sfinansowania projektów niezbędnych do rozwoju.

Finanse

Dlaczego mierzymy Kapitał Źródeł Finansowania?

Przez Kapitał Źródeł Finansowania (KZF) rozumiemy zdolność miasta do znalezienia środków niezbędnych do sfinansowania własnego rozwoju. Środki te mogą pochodzić z różnych źródeł: mogą to być dochody podatkowe, subwencje od rządu, fundusze unijne, dochody z emisji obligacji lub zaciągniętych kredytów. Mogą to wreszcie także być te pieniądze sektora prywatnego, które udało się wykorzystać dla sfinansowania przedsięwzięć niezbędnych z punktu widzenia rozwoju miasta.

Współczesne miasto potrzebuje dla pomyślnego rozwoju inwestycji, zapewniających sprawne funkcjonowanie infrastruktury, pożądaną jakość życia, dobre działanie instytucji publicznych. Nie wystarczy mieć dobrą strategię rozwoju – trzeba także umieć znaleźć środki niezbędne dla realizacji celów. Miasto o dużym KZF to miasto, które potrafi z jednej strony znaleźć potrzebne finansowanie, z drugiej zaś sięgnąć do różnych źródeł pochodzenia środków, tak by osiągnąć najlepsze efekty przy jak najmniejszych kosztach pozyskania kapitału.

Definicja Kapitału Źródeł Finansowania (KZF)

Kapitał Źródeł Finansowania należy rozumieć jako zdolność miasta do sfinansowania projektów niezbędnych do rozwoju. Dobrze rozwinięty KZF oznacza, że miasto jest w stanie zdobyć odpowiednio duże fundusze na ten cel, a jednocześnie umiejętnie zróżnicować źródła ich pochodzenia.

Przy pomiarze KZF analizujemy cztery obszary: bazę podatkową (wielkość PKB wytwarzanego w mieście), finansowanie budżetowe, środki pochodzące z rynku finansowego (pożyczki) oraz fundusze europejskie. Zwracamy jednocześnie uwagę na to, że na dłuższą metę polskie miasta powinny starać się szerzej angażować środki sektora prywatnego, przede wszystkim w drodze przedsięwzięć publiczno-prywatnych.

KZF: baza dochodowa

Zasadniczą bazę dochodową miasta stanowią środki osiągnięte przez jego mieszkańców. Oczywiście dochody te mogą być obciążone podatkami lokalnymi w różnym stopniu, zależnie od przyjętej polityki. Generalnie jednak, im wyższa aktywność gospodarcza miasta, tym większe obecne i przyszłe dochody budżetu miasta, pozwalające na sfinansowanie różnorodnych potrzeb.

Pomiaru KZF w zakresie bazy dochodowej dokonujemy w oparciu o poziom PKB na głowę mieszkańca.

W roku 2012 PKB na głowę mieszkańca Trójmiasta lokował się na poziomie nieco powyżej średniej dla 12 miast i był, nie licząc Łodzi, najniższy w grupie największych metropolii Polski.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KZF Trójmiasta w zakresie bazy dochodowej szacujemy na poziomie 100,4.

Finanse

KZF: finansowanie budżetowe

Finansowanie budżetowe to fundusze, które miasto posiada we własnym budżecie (jest to suma środków własnych i dotacji oraz subwencji otrzymywanych przez miasto z budżetu państwa). Główną korzyścią z budżetowego finansowania rozwoju jest to, że nie pociąga to za sobą wzrostu zadłużenia miasta. Są jednak również zjawiska niekorzystne: środki budżetowe są zawsze ograniczone, a na dłuższą metę wygospodarowanie sporych funduszy własnych jest możliwe tylko poprzez stosowanie – tam, gdzie się tylko da – wysokich opłat i podatków lokalnych. A to z kolei może niekorzystnie oddziaływać na klimat prowadzenia działalności gospodarczej w mieście.

Zgodnie z zastosowaną metodyką, na pełny obraz KZF w zakresie finansowania budżetowego składają się łączne dochody budżetu miasta (zawierające dotacje uzyskane z budżetu państwa), dochody własne (w obu przypadkach w przeliczeniu na głowę mieszkańca) oraz udział wydatków inwestycyjnych w budżecie miasta.

Ocena finansowania budżetowego Trójmiasta jest lepsza od średniej dzięki stosunkowo wysokim dochodom, a przede wszystkim dzięki większej koncentracji środków na wydatkach inwestycyjnych.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KZF Trójmiasta w zakresie finansowania budżetowego szacujemy na poziomie 114,1.

KZF: finansowanie rynkowe

Środki pochodzące z rynku finansowego można pozyskać np. biorąc kredyt z banku lub emitując obligacje komunalne. Korzyścią z finansowania rozwoju za pomocą środków pochodzących z rynku finansowego jest możliwość zrealizowania inwestycji, na które nie starczyłoby środków w budżecie. Zjawiskiem niekorzystnym jest zadłużanie się miasta.

Pomiar KZF w zakresie finansowania rynkowego obejmuje: relację kosztów obsługi długu do dochodów własnych miasta oraz przyznany miastu rating kredytowy.

Sytuacja Trójmiasta w zakresie finansowania rynkowego jest niezła, choć niższa od średniej dla 12 miast. Rating Gdańska (jedyne miasta wchodzące w skład Trójmiasta, które posiada rating) należy do najwyższych w kraju, stosunkowo wysokie są natomiast płatności odsetkowe.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KZF Trójmiasta w zakresie finansowania rynkowego szacujemy na poziomie 94,4.

KZF: fundusze europejskie

Dzięki członkostwu Polski w Unii Europejskiej, miasta mogą korzystać ze środków rozwojowych dostępnych w ramach funduszy strukturalnych. Są to bezzwrotne dotacje, pokrywające znaczną część kosztów inwestycji służących rozwojowi regionalnemu i poprawie jakości życia mieszkańców. Wykorzystanie tych środków jest dla miasta bardzo korzystne (problemem może być jedynie znalezienie środków na sfinansowanie „wkładu własnego” do projektu). Uzyskanie środków z funduszy europejskich jest jednak dość skomplikowane, a procedury związane z prawidłowym wykorzystaniem środków uciążliwe.

Pomiar KZF w zakresie funduszy europejskich opiera się na łącznej sumie pozyskanych przez miasto środków z funduszy europejskich, w przeliczeniu na głowę mieszkańca.

Sytuacja Trójmiasta jeśli chodzi o wykorzystywanie funduszy europejskich jest bardzo dobra i plasuje je w czołówce porównywanych 12 miast.

Przy średnim poziomie KZF w zakresie funduszy europejskich dla 12 miast równym 100, w Trójmieście szacujemy go na poziomie 129,7.

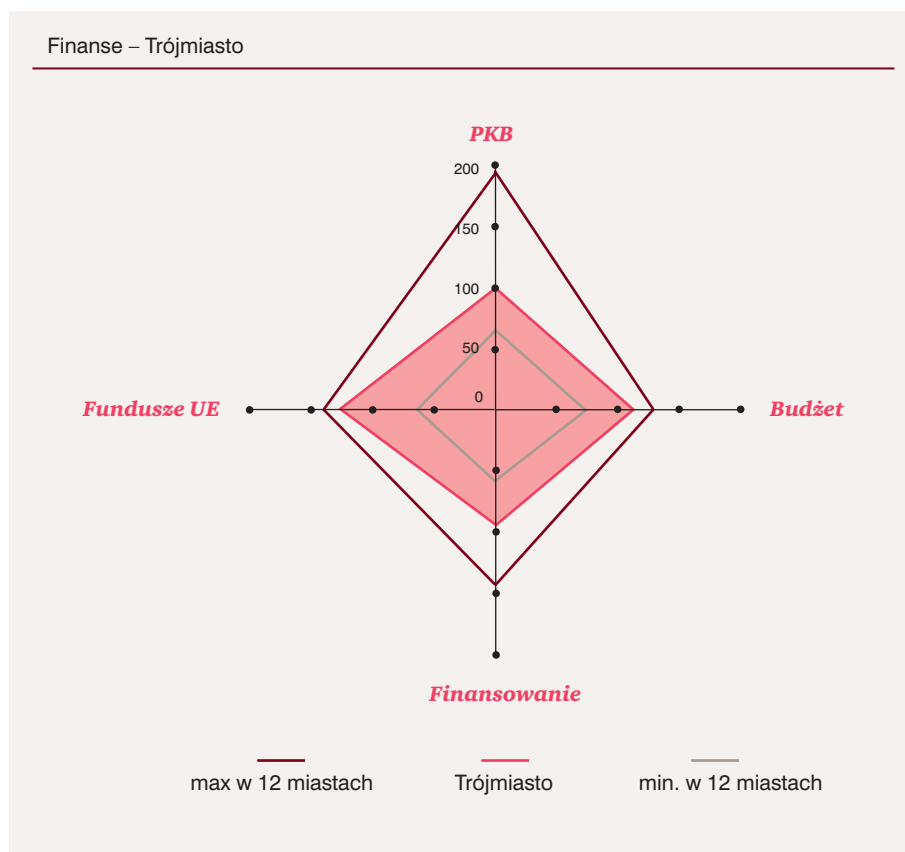
Finanse – Podsumowanie

Kapitał Źródeł Finansowania w Trójmieście: pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Źródeł Finansowania w Trójmieście wynosi 108,2, co lokuje aglomerację w czołówce polskich metropolii.

Jest to ocena dość korzystna, zważywszy na skromniejszą niż w przypadku innych wielkich miast, bazę dochodową (PKB na mieszkańca). Nasuwa się oczywiście pytanie, co mogą zrobić miasta wchodzące w skład aglomeracji, aby w określonym horyzoncie czasowym tę bazę dochodową zwiększyć? Dalsze aktywne przyciąganie nowych inwestycji kreujących wysoką wartość dodaną, wspieranie przedsiębiorczości obywateli miast, efektywne działania promocji gospodarczej i turystycznej to tylko niektóre elementy odpowiedzi na te pytania.

Miasta aglomeracji mają stabilną bazę dochodową, co wynika głównie z wysokiej aktywności gospodarczej, a także dobrze zarządzany budżet. Nieźle radzą sobie z pozyskiwaniem środków z rynku finansowego, znacznie lepiej z sięganiem po unijne dotacje. Warto też zauważyć, że niektóre miasta aglomeracji są aktywne na polu poszukiwania innowacyjnych form finansowania inwestycji miejskich. W tym miejscu trzeba podkreślić, iż Gdańsk jako pierwsze miasto w Polsce zastosowało forfaiting do finansowania ulicy miejskiej. Również pierwsza w Polsce transakcja o cechach PPP – kontrakt operatorski na eksploatację sieci wodociągowo – kanalizacyjnej został zawarty już w 1992 roku w odniesieniu do terenów Gdańska i Sopotu.

Trend ten odzwierciedlony jest również w dalszych działaniach (np. budowa infrastruktury turystycznej w Sopocie, projekty o charakterze rewitalizacyjnym w Gdańsku). Warto też podkreślić jak istotne w przypadku policentrycznej aglomeracji jest wykorzystywanie synergii w realizacji poszczególnych inwestycji – wspólne przedsięwzięcia poszczególnych miast aglomeracji nie stanowią na razie reguły, stąd wyzwaniem dla Trójmiasta jest zmiana tego podejścia.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Źródeł Finansowania w Trójmieście wynosi

108,2

Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej mierzymy przede wszystkim analizując sukcesy miasta w przyciąganiu inwestorów – zarówno zagranicznych, jak krajowych.

Inwestycje

Dlaczego mierzymy Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej?

Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej rozumiany jest przede wszystkim jako wykazana w przeszłości zdolność do przyciągania do miasta inwestorów, stanowiąca odbicie generalnych wyobrażeń o atrakcyjności miasta jako miejsca lokalizacji działalności gospodarczej. Kapitał ten nie jest zawsze ściśle powiązany z rzeczywistymi mocnymi i słabymi stronami miasta: zdarza się, że miasta oferujące bardzo dobre warunki są przez inwestorów nagminnie pomijane, podczas gdy inne, oferujące warunki znacznie gorsze, znajdują się na liście miejsc, w których inwestycji dokonuje się najchętniej. Miasto, które nie jest dobrze postrzegane jako miejsce lokowania inwestycji, wszelkimi sposobami powinno dążyć do zmiany tego stanu rzeczy.

Często zdarza się, że zachowanie inwestorów miewa charakter nie do końca racjonalny: kolejne przedsięwzięcia lokują się tam, gdzie ulokowały się poprzednie, choćby nawet warunki oferowane przez inne miasta były lepsze. Zdarza się również, że o lokalizacji inwestycji decydują czynniki subiektywne i drugorzędne: łatwość dotarcia do miasta dla podróżnych biznesowych, sposób potraktowania ich przez lokalną administrację, pierwsze wrażenia z pobytu. Nie zmienia to faktu, że Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej ma kluczowe znaczenie dla przyszłego rozwoju miasta.

Definicja Kapitału Atrakcyjności Inwestycyjnej (KAI)

Posiadany Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej rzutuje silnie na szanse rozwojowe miasta. Choć sformułowane przez biznes oceny atrakcyjności inwestycyjnej nie zawsze są do końca usprawiedliwione, miasto nie ma innego wyboru jak tylko cierpliwie i skutecznie promować swój wizerunek wśród inwestorów.

Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej mierzymy przede wszystkim analizując sukcesy miasta w przyciąganiu inwestorów – zarówno zagranicznych, jak i krajowych. Zwracamy jednak również uwagę na warunki inwestowania, a więc czynniki, które mogą przyczyniać się do utrwalenia wizerunku miasta jako dobrej lokalizacji.

KAI: atrakcyjność dla inwestorów zagranicznych

Ocena stopnia postrzegania atrakcyjności inwestycyjnej miasta przez firmy zagraniczne bazuje na analizie dokonanych inwestycji oraz na danych o dostępności wykwalifikowanych pracowników.

Wskaźnikami wybranymi do pomiaru KAI w zakresie inwestycji zagranicznych są: liczba dużych inwestorów zagranicznych w mieście, dostępna nowoczesna powierzchnia biurowa oraz liczba absolwentów kierunków technicznych i nauk ścisłych, którzy w ciągu 4 lat opuścili uczelnie zlokalizowane w mieście lub w jego pobliżu (dystans do 50 km) – wszystkie wskaźniki w odniesieniu do liczby mieszkańców.

Wskaźniki w zakresie atrakcyjności dla inwestorów zagranicznych oparte na przyjętych miernikach kształtują się w Trójmieście na niższym poziomie względem innych największych miast Polski. Należy jednak pamiętać, że zasadnicza poprawa w jakości obsługi inwestorów i działania promocyjne podejmowane w ostatnim czasie na rzecz przyciągania inwestorów zagranicznych, nie od razu przekładają się na efekt widoczny w miernikach, a budowanie wizerunku jako obszaru przyjaznego biznesowi jest procesem długotrwałym.

Liczba inwestorów zagranicznych w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest na umiarkowanym poziomie – niższym niż w Warszawie, Wrocławiu czy Poznaniu. Również liczba absolwentów kierunków technicznych i nauk ścisłych, którzy w ciągu ostatnich 3 lat opuścili uczelnie jest również umiarkowana w odniesieniu do pozostałych ośrodków akademickich.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KAI w zakresie atrakcyjności dla inwestorów zagranicznych wynosi w Trójmieście 77,3.

Inwestycje

KAI: ogólna atrakcyjność inwestycyjna

Firmy krajowe dysponują zazwyczaj większą wiedzą na temat rzeczywistych mocnych i słabych stron poszczególnych miast jako miejsca lokalizacji inwestycji od firm zagranicznych, więc ich decyzje mogą bazować na bardziej racjonalnych przesłankach. W analizie bierzemy pod uwagę przede wszystkim duże firmy krajowe, które często – w dłuższym horyzoncie czasowym – mogą mieć sporą swobodę w wyborze miejsca inwestowania. Kolejnym uwzględnionym przy pomiarze zjawiskiem jest rozwój firm innowacyjnych.

Podstawowe wskaźniki, które stosujemy do pomiaru KAI w tym zakresie to łączna wielkość nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, relacja nakładów inwestycyjnych do majątku trwałego przedsiębiorstw, liczba zlokalizowanych w mieście firm innowacyjnych (wg rankingów Kamerton Innowacyjności i Orły Rzeczpospolitej), ilość projektów finansowanych z programu Innowacyjna Gospodarka (wszystkie wskaźniki odniesione do liczby ludności) oraz poziom płac (stosunkowo niski poziom płac powinien być zachętą dla inwestorów).

Ogólna atrakcyjność inwestycyjna Trójmiasta z punktu widzenia firm krajowych jest bliska średniej. Nakłady inwestycyjne w przeliczeniu na jednego mieszkańca przewyższają średnią dla 12 miast o ok. 15%, jedna z najwyższych spośród analizowanych miast jest ich relacja do majątku trwałego. Ma na to wpływ atrakcyjny dla inwestorów, w porównaniu do innych największych miast Polski, poziom płac.

Natomiast stosunkowo niska jest obecność trójmiejskich firm w rankingach innowacyjności, co wpływa na nieznaczne obniżenie ogólnej oceny w zakresie tego aspektu atrakcyjności inwestycyjnej.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KAI Trójmiasta w zakresie atrakcyjności dla firm krajowych wynosi 98,5.

KAI: warunki inwestowania

W kształtowaniu KAI obserwacje dotyczące warunków inwestowania i prowadzenia biznesu w mieście mogą być czasem ważniejsze od bardziej fundamentalnych atutów miasta, związanych np. z kapitałem ludzkim lub infrastrukturą. W analizie uwzględniamy więc także te czynniki, które mogą z miejsca zachęcić lub zniechęcić przedstawicieli firm, zwłaszcza zagranicznych, do dokonania inwestycji.

Wskaźnikami użytymi do pomiaru KAI w tym zakresie są: procent powierzchni miasta objęty planami zagospodarowania przestrzennego, liczba szkół językowych (aproksymująca znajomość języków obcych przez mieszkańców) oraz liczba miejsc w salach konferencyjnych w hotelach (w relacji do liczby mieszkańców miasta).

Jeśli chodzi o warunki inwestowania, wskaźniki wyliczone dla Trójmiasta wprowadzają aglomerację do ścisłej czołówki, plasując je w czołówce po Wrocławiu i Krakowie.

Na uwagę zasługuje zwłaszcza kwestia wciąż wyjątkowa w polskich miastach – najwyższy po Wrocławiu odsetek pokrycia obszaru planami zagospodarowania przestrzennego.

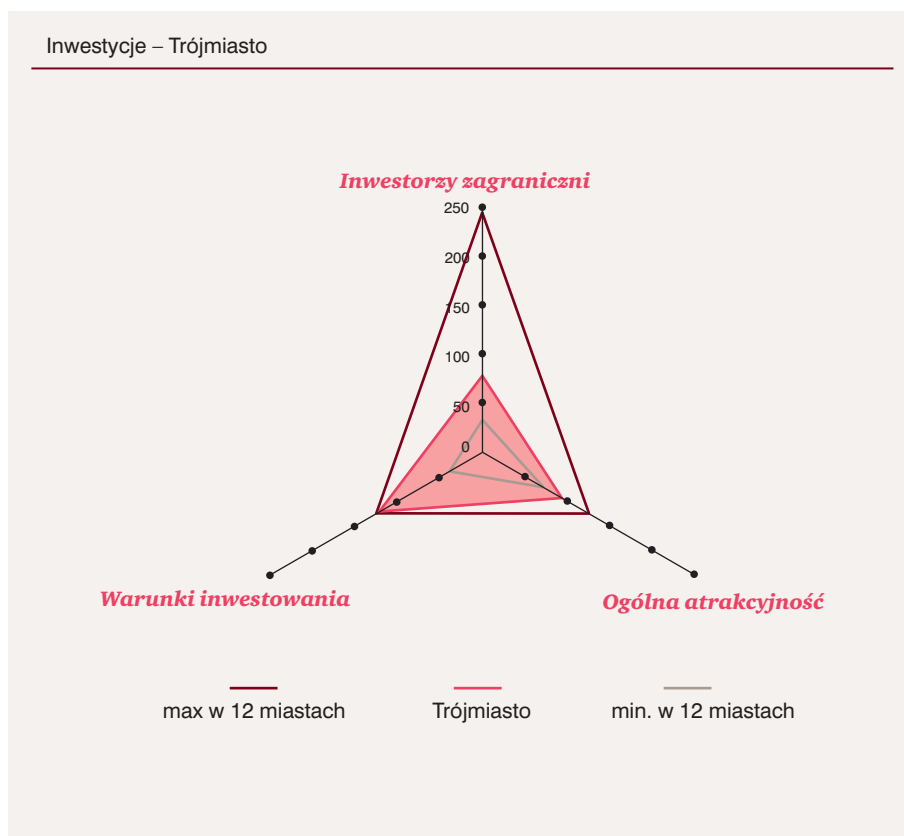
Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, KAI Trójmiasta w zakresie warunków inwestowania kształtuje się na poziomie 126,5.

Inwestycje – Podsumowanie

Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej Trójmiasta: pomiar łączny

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej Trójmiasta wynosi 94,9.

W oparciu o określone wyżej mierniki, miasto ustępuje Warszawie, Wrocławowi, Poznaniowi, Katowicom i Krakowowi pod względem tego kapitału. Wydaje się, iż na takim wyniku zaważyły niedogodności komunikacyjne. Dodatkowo pewien wpływ mogą również mieć niedostatki infrastruktury edukacyjnej, w przypadku których poprawa tylko częściowo leży w gestii władz miast. Potwierdza się również po raz kolejny negatywny wpływ niedostatecznego rozwoju Trójmiasta jako ośrodka akademickiego. Należy jednak podkreślić bardzo wysoki odsetek pokrycia Trójmiasta planami zagospodarowania przestrzennego. Mówiąc o atrakcyjności inwestycyjnej Trójmiasta, warto także odnotować zdecydowaną poprawę jakości obsługi inwestorów zagranicznych w ostatnim czasie oraz podejmowanie przez miasta aktywnych działań na rzecz przyciągania inwestycji zagranicznych, które nie miały jeszcze szansy znaleźć odbicia w zastosowanych miernikach. Na tym etapie sygnalizujemy więc pozytywny kierunek zmian. W tym kontekście na szczególną uwagę zasługuje unikalny system obsługi inwestorów zagranicznych zrealizowany w ramach inicjatywy "Invest in Pomerania". Oparty jest on na bliskiej współpracy Urzędu Marszałkowskiego Wjewództwa Pomorskiego, miast: Gdańsk, Gdynia i Sopot oraz Pomorskiej SSE, Słupskiej SSE, InvestGDA i Agencji Rozwoju Pomorza, która koordynuje działania inicjatywy.

Przy średnim poziomie dla 12 miast równym 100, Kapitał Atrakcyjności Inwestycyjnej Trójmiasta wynosi

94,9

Biura w Polsce

Warszawa

Al. Armii Ludowej 14
00-638 Warszawa
pwcpoland@pl.pwc.com
Tel: +48 22 523 4000
Fax: +48 22 508 4040

Gdańsk

ul. Piastowska 11
80-332 Gdańsk
Tel: +48 58 5529000
Fax: +48 58 5529090

Poznań

Plac Andersa 5
61-894 Poznań
Tel: +48 61 850 5100
Fax: +48 61 850 5109

Katowice

ul. Ściegiennego 3
40-001 Katowice
Tel: +48 32 604 0200
Fax: +48 32 604 0300

Wrocław

Renaissance Business Centre
ul. Świętego Mikołaja 7
50-125 Wrocław
Tel: +48 71 356 1170
Fax: +48 71 356 1174

Kraków

Centrum Biurowe Lubicz
ul. Lubicz 23a
31-503 Kraków
Tel: +48 12 433 3500
Fax: +48 12 433 3501

Łódź

Green Horizon
ul. Pomorska 106
91-402 Łódź
Tel: +48 42 664 3300